

# **Antidumping v obuvnictví**

## **Bakalářská práce**

**Vedoucí práce:**

**Ing. Miroslav Radiměřský**

**Monika Zatloukalová**

**Brno 2016**

Na tomto místě bych ráda poděkovala Ing. Miroslavu Radiměřskému za jeho konzultace, profesionální přístup a cenné rady, kterými přispěl k úspěšnému dokončení mé závěrečné práce. V neposlední řadě bych chtěla také poděkovat své rodině, která mi byla po celou dobu studia oporou.

## Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto práci: **Antidumping v obuvnictví** vypracoval/a samostatně a veškeré použité prameny a informace jsou uvedeny v seznamu použité literatury. Souhlasím, aby moje práce byla zveřejněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách ve znění pozdějších předpisů, a v souladu s platnou *Směrnicí o zveřejňování vysokoškolských závěrečných prací*.

Jsem si vědom/a, že se na moji práci vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., autorský zákon, a že Mendelova univerzita v Brně má právo na uzavření licenční smlouvy a užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 Autorského zákona.

Dále se zavazuji, že před sepsáním licenční smlouvy o využití díla jinou osobou (subjektem) si vyžádám písemné stanovisko univerzity o tom, že předmětná licenční smlouva není v rozporu s oprávněnými zájmy univerzity, a zavazuji se uhradit případný příspěvek na úhradu nákladů spojených se vznikem díla, a to až do jejich skutečné výše.

V Brně dne 23. května 2016

---

## **Abstract**

Zatloukalová, M. Antidumping in footwear industry. Bachelor thesis. Brno: Mendel University, 2016.

Bachelor thesis deals with the problem of antidumping in shoe industry. The aim of this work is to evaluate the impact of antidumping duty on shoemaking and to determine legal aspects of antidumping and comparison with a practical example. In the first part of the bachelor thesis there will be defined basic concepts regarding to antidumping, dumping, international trade and other concepts concerning this issue. The second part will contain the analysis of particular example of dumping, which deals with import of shoe from China and Vietnam.

## **Keywords**

Antidumping, dumping, international trade, antidumping measure, European Union

## **Abstrakt**

Zatloukalová, M. Antidumping v obuvnictví. Bakalářská práce. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2016.

Bakalářská práce se zabývá problémem antidumpingu v obuvnictví. Cílem této práce je zhodnotit dopad antidumpingového cla na obuvní průmysl, dále také vymezení právních aspektů a jeho srovnání s praktickým příkladem. První část práce bude věnována vymezení základních pojmů týkajících se antidumpingu, dumpingu, mezinárodního obchodu a dalším jevům zabývajícím se touto problematikou. Druhá část bude obsahovat analýzu konkrétního příkladu dumpingu, který se zabývá dovozem obuvi pocházející z Číny a Vietnamu.

## **Klíčová slova**

Antidumping, dumping, mezinárodní obchod, antidumpingové opatření, Evropská Unie

# Obsah

<b>1</b>	<b>Úvod</b>	<b>9</b>
<b>2</b>	<b>Cíl práce a metodika</b>	<b>10</b>
2.1	Cíl práce.....	10
2.2	Metodika.....	10
2.2.1	Regresní analýza.....	10
2.2.2	Standart International Trade Classification (SITC) .....	12
<b>3</b>	<b>Teoretická východiska</b>	<b>15</b>
3.1	Dumping.....	15
3.1.1	Příčiny a cíle dumpingu .....	15
3.1.2	Druhy dumpingu .....	16
3.1.3	Působení dumpingu .....	16
3.2	Teoretické pozadí dumpingu.....	18
3.2.1	Mezinárodní obchod .....	18
3.2.2	Volný obchod .....	18
3.2.3	Protekcionismus.....	19
3.3	Antidumping .....	19
3.3.1	Antidumpingové opatření.....	21
3.3.2	Efekty antidumpingu .....	22
3.4	Dílčí shrnutí kapitoly .....	22
<b>4</b>	<b>Současná situace a vývoj</b>	<b>23</b>
4.1	Právní aspekty dumpingu.....	24
4.1.1	Všeobecná dohoda o clech a obchodu.....	25
<b>5</b>	<b>Vývoj mezinárodního obchodu</b>	<b>27</b>
<b>6</b>	<b>Vliv antidumpingového cla</b>	<b>35</b>
6.1	Lineární regresivní model.....	36
6.1.1	Výchozí model .....	36
6.1.2	Upravený model.....	38

---

6.2	Dílčí shrnutí modelu.....	40
<b>7</b>	<b>Diskuse</b>	<b>41</b>
<b>8</b>	<b>Závěr</b>	<b>43</b>
<b>9</b>	<b>Literatura</b>	<b>44</b>
<b>10</b>	<b>Seznam obrázků</b>	<b>49</b>
<b>11</b>	<b>Seznam tabulek</b>	<b>50</b>
<b>A</b>	<b>Data pro sestavení regresního modelu</b>	<b>54</b>

**Přehled zkratk a symbolů:**

AD – antidumping

ADD – antidumpingové clo

ČR – Česká republika

EU – Evropská unie

GATT – Všeobecná dohoda o clech a obchodu

WTO – Světová obchodní organizace

**List of abbreviations and symbols:**

AD – antidumping

ADD – antidumping duty

ČR – Czech Republic

EU – European Union

GATT – General Agreement on Tariffs and Trade

WTO – World Trade Organisation





# 1 Úvod

Bakalářská práce se zabývá antidumpingem v oblasti obuvnického průmyslu. Ačkoliv se to tak nemusí zdát, jde o téma velmi kontroverzní. Pro vývoj a celkově pro mezinárodní obchod je důležité, aby byly odstraněny bariéry a překážky, které brání vstupu nových produktů na nový trh. Na jednu stranu stát podporuje dovoz určitých produktů, které slouží k dalšímu rozvoji. Na druhou stranu je ale jasné, že domácí výrobci se před vstupem určitých výrobků musí nějak bránit, snaží si tím zachovat svou konkurenceschopnost na domácím trhu. Snaží se taktéž předejít nekalým praktikám, jako je dovoz zboží za nepřiměřeně nízkou cenu. Toto zboží je nazýváno jako dumpingové zboží a často na něj bývá uvaleno anti-dumpingové clo, které napomůže navýšení ceny dovozu.

Pojmy jako „dumping“ a „antidumping“ mají dlouhou historii a mohou být nalezeny v obchodních smlouvách a národních zákonech od roku 1800. Jako průkopník, který zavedl pojem dumping v kontextu moderního obchodu, je považována kanadská vláda, která roku 1904 zvýšila dovozní cla s cílem chránit své domácí zemědělce a procedury a získat tak jejich volební podporu. (Aleshina, 2013)

Podle Anderssonové a Thuressonové (2008) existuje mnoho názorů, zda dumping je, či není nekalá soutěž. Na jednu stranu uvalením antidumpingového cla vzniká umělé zvýšení ceny a tak mohou země ztratit svou komparativní výhodu. Na druhou stranu je potřeba chránit domácí výrobce před zahraniční levnou pracovní silou. V opačném případě by mohlo dojít ke zvýšení nezaměstnanosti. Avšak existuje mnoho zemí, které mají opatření proti dumpingu na ochranu jejich domácích trhů. Je zde dohoda WTO, která se týká věci ohledně dumpingu, ale tato dohoda dumping nesoudí, zda je špatný či nikoliv. Namísto toho se zabývá tím, jak země mohou nebo nemohou reagovat na dumping. Tato dohoda se nazývá „Antidumpingová dohoda“. Dohoda nechává země, aby podnikaly kroky proti dumpingu, pokud dumping způsobuje materiální újmu na domácím trhu. Chceme-li přijmout takové opatření, vláda musí být schopna prokázat existenci dumpingu. Musí být schopna poukázat na rozdíl v cenové úrovni a prokázat, že to způsobuje újmu, nebo že tomu tak bude v budoucnosti.

Podle Krugmana (2003) antidumpingové zákony poskytují ochranu domácím dovozejícím firmám, což poukazuje na to, že zahraniční dovážené produkty jsou prodávány za dumpingovou cenu na domácím trhu. Dumping je často považován za nekalé obchodní praktiky, antidumping je známý právě jako zákon proti těmto nekalým praktikám.

Cílem práce bude popsat roli dumpingu na poli mezinárodního obchodu. Bude zkoumán dopad antidumpingového cla na konkrétní příklad v obuvnickém průmyslu, a to uvalení antidumpingového cla na obuv dováženou z Číny a Vietnamu. Splnilo antidumpingové clo svůj účel? Nebo zde hrály roli i jiné aspekty nežli jen ekonomické?

## 2 Cíl práce a metodika

### 2.1 Cíl práce

Bakalářská práce se zaměřuje na problematiku antidumpingu v obuvnictví a jeho dopad na český trh a na další státy Evropské Unie. Cílem je zhodnotit dopad antidumpingového cla právě na obuvní průmysl. Mezi dílčí cíle bude patřit vymezení právních aspektů antidumpingu a jeho komparace s konkrétním příkladem. Jako druhým z dílčích cílů je charakteristika struktury a vývoje zahraničního obchodu vybraného zboží.

### 2.2 Metodika

#### 2.2.1 Regresní analýza

K dosažení hlavního cíle bude využita regresní analýza, na základě které je možno posoudit závislost mezi danými proměnnými. Budou použita sekundární data za období 2000-2015 a to s ročním sledováním. Díky nástrojům regresní analýzy je možno následně sestavit ekonometrický model.

Podle Adamce, Střelce a Hampela (2013) je jednou z nejpoužívanějších metod sloužící k odhadování parametrů a následně numerických hodnot koeficientů modelu metoda OLS, neboli metoda nejmenších čtverců. Metodu OLS je možno aplikovat pouze u regresních modelů, které jsou lineární v parametrech.

Jako první bude sestaven výchozí regresní model pro posouzení závislosti dovozu a ostatních vysvětlujících proměnných, a to vývozu, cla a kurzu. Model bude mít tedy jednu vysvětlovanou proměnnou a tři vysvětlující proměnné. Vysvětlovanou proměnnou je v tomto případě právě dovoz. Zařazení právě těchto proměnných je z důvodu dosažení hlavního cíle práce, a to zhodnotit dopad antidumpingového cla na obuvní průmysl.

Dle Adamce, Střelce a Hampela (2013) má ekonometrické modelování 4 etapy a to specifikaci, kvantifikaci, verifikaci a aplikaci ekonometrického modelu. V první etapě – specifikace modelu jsou zvoleny vysvětlované a vysvětlující proměnné. Taktéž je nutno zde formulovat základní hypotézy. V druhé etapě – kvantifikace modelu jsou aplikovány vhodné odhadovací postupy k získání numerických hodnot parametrů. Ke kvantifikaci je potřeba sesbírat vhodná statistická data. V tomto případě budou použita data sekundární. Poslední, třetí etapa je verifikace modelu, která spočívá v ověření, zda jsou získané odhady v souladu s omezeními výchozí ekonomické hypotézy. Verifikace dále zahrnuje i testování statistické významnosti parametrů, hypotéz o vlastnostech modelu, zvoleného funkčního tvaru, použitých dat či statistické významnosti a jako poslední statistické ověření předpokladů o vlastnostech náhodné složky. Verifikace je rozdělena na ekonomickou, statistickou a ekonometrickou. Ekonomická verifikace spočívá v ověření správnosti znamének a velikostí získaných odhadů. Statistická verifikace posuzuje statistické charakteristiky odhadnutých parametrů i celého modelu. Ekonometrická verifikace

zkoumá splnění předpokladů k použití určitých metod získání odhadů nebo statistických testů. Klasické předpoklady jsou následující:

- I. Regresní model je lineární v parametrech, je správně specifikován a má aditivně připojený chybový člen.
- II. Chybový člen má nulovou střední hodnotu.
- III. Všechny vysvětlující proměnné jsou nekorelované s chybovým členem.
- IV. Pozorování chybového členu jsou nekorelována se sebou samým, tj. v chybovém členu se nevyskytuje sériová korelace.
- V. Chybový člen má konstantní rozptyl, tj. v chybovém členu se nevyskytuje heteroskedasticita.
- VI. Žádná vysvětlující proměnná není perfektní lineární kombinací jiné vysvětlující proměnné, tj. v modelu není perfektní multikolinearita.
- VII. Chybový člen má normální rozdělení.

Výše uvedené klasické předpoklady musí být splněny, aby byl OLS odhad parametrů regrese považován za nejlepší.

Všechny výpočty a tabulky jsou prováděny pomocí programu GRETl a po celou dobu je využita 5% hladina významnosti. Při posuzování výsledků se budeme řídit zejména velikostí p-hodnoty. Při výpočtech v případě, že je p-hodnota nižší než hladina významnosti, nulová hypotéza se automaticky zamítá.

K posouzení toho, zda je model použitelný či nikoliv bude použito následujících testů:

### **Ramseyho RESET test**

Podle Adamce, Střelce a Hampela (2013) je RESET obecný specifikační test k detekci opomenuté proměnné v modelu nebo nekorektní funkční formy.

$H_0$ : model je správně specifikován

$H_1$ : model má specifikační chybu

### **LM test specifikace**

Pomocí LM testu specifikace<sup>1</sup> můžeme určit, zda má model správnou či špatnou funkční formu. Podle Adamce, Střelce a Hampela (2013) se jedná o specifikační test založený na Lagrangeových multiplikátorech, které slouží k odhalení nekorektní funkční formy regresoru. Je alternativou k RESET testu.

$H_0$ : správná funkční forma modelu

$H_1$ : špatná funkční forma modelu

### **Durbinův-Watsonův test**

Durbinův-Watsonův test testuje dle Adamce, Střelce a Hampela (2013) přítomnost sériové korelace 1. řádu v chybovém členu.

---

<sup>1</sup> LM test specifikace v literatuře můžeme najít také jako LM test nonlinearity.

$H_0$ : autokorelace není, chybové členy jsou nezávislé

$H_1$ : autokorelace je, chybové členy jsou závislé

### Whiteův test

Podle Adamce, Střelce a Hampela (2013) je Whitův test obecnější test heteroskedasticity chybového členu.

$H_0$ : homoskedasticita

$H_1$ : heteroskedasticita

### 2.2.2 Standard International Trade Classification (SITC)

Podle Odboru hospodářských a sociálních záležitostí (2006) se Standard International Trade Classification neboli Standardní mezinárodní obchodní klasifikace používá od roku 1950 a třídí zboží do určitých sekcí. SITC byla sestavena pro Organizaci Spojených Národů. Slouží pro lepší přehled statistik mezinárodního obchodu. V následující kapitole jsou vypsány všechny sekce a k nim je přiřazeno zboží, které do dané sekce spadá.

Klasifikace má pět úrovní. Všechny úrovně jsou označeny číselným kódem, který je složen od jedné až po pět číslic. Zde je výpis jednotlivých úrovní:

- sekce
- divize
- skupiny
- podskupiny
- konkrétní zboží

Tab. 1 SITC sekce

sekce	zboží	
0	Potraviny a živá zvířata	Food and live animals
1	Nápoje a tabák	Beverages and tobacco
2	Suroviny	Crude materials
3	Minerální paliva, maziva	Mineral fuels, lubricants
4	Živočišné a rostlinné oleje	Animal and vegetable oils
5	Chemikálie a příbuzné výrobky	Chemicals and related products
6	Polotovary a materiály	Manufactured goods by material
7	Stroje a dopravní prostředky	Machinery and transport equipment
8	Průmyslové spotřební zboží	Manufactured articles
9	Komodity nezatříděné	Commodities not classified

Zdroj: vlastní zpracování, czso.cz

Vzhledem k tématu práce nás z této klasifikace bude zajímat zejména 8. sekce. Další rozdělení osmé sekce na divize je znázorněno v následující tabulce.

Tab. 2 SITC sekce 8 a její divize

<b>Sekce 8 – Průmyslové spotřební zboží</b>	<b>Divize</b>
Montované stavby, sanitární instalace, topení, svítidla a příslušenství	81
Nábytek a jeho díly, lůžkoviny, matrace, polštáře a podobné výrobky bytového zařízení	82
Cestovní potřeby, kabelky a podobné přepravky	83
Oděvy a oděvní doplňky	84
Obuv	85
Profesní, vědecké a kontrolní přístroje a příslušenství	87
Fotografické přístroje, zařízení a potřeby pro optické výrobky, hodinky a hodiny	88
Další různé výrobky	89

Zdroj: vlastní zpracování, unstatus.un.org

Z předchozí osmé sekce nás bude zajímat divize 85, která se zabývá obuví, což je právě předmětem této práce. Do divize 85 spadá pouze jedna skupina 851, která nese stejný název jako divize – Obuv. Rozdělení skupiny 851 na podskupiny a následně jejich popis je vyobrazen v následující tabulce.

Tab. 3 SITC skupina 851 a její podskupiny

<b>skupina</b>	<b>podskupina</b>	<b>popis zboží</b>
851 Obuv	851.1	Obuv se zabudovanou ochranou kovovou špicí, nezahrnující sportovní obuv
	851.2	Sportovní obuv
	851.3	Obuv s podešví a svrškem z gumy nebo plastu
	851.4	Ostatní obuv se svrškem z usně nebo z kompozitní usně (kůže)
	851.5	Ostatní obuv se svrškem z textilního materiálu
	851.7	Obuv (jinak neuvedeno)
	851.9	Části obuvi, podešví, vkládací stélky, patní polštářky, kamaše, chrániče holení a podobné výrobky a jejich díly

Zdroj: vlastní zpracování, unstatus.un.org

V předchozí tabulce je viditelný popis zboží spadající pod určité podskupiny z osmé sekce. Všechny tyto podskupiny se následně dále člení na určité konkrétní zboží, které má pětimístný kód.

Veškerá data jsou čerpána z Českého statistického úřadu a Eurostatu. Konkrétní statistiky jsou vždy uvedeny s kódem, který se dá vyhledat.

Bakalářská práce je rozdělena do dvou částí. První část je literární přehled, kde budou vymezeny základní pojmy. Druhá část bude obsahovat analýzu konkrétního příkladu dumpingu, který se zabývá dovozem obuvi pocházející z Číny a Vietnamu.

V první části – části literární, budou vymezeny základní teoretické pojmy, které se týkají antidumpingu a dumpingu. Jeho rozdělení, nástroje, vliv a dopad na mezinárodní obchod. Veškeré definice a faktické údaje jsou z vhodných a ověřených zdrojů, a to zejména z internetových, a odpovídají danému tématu práce.

Druhá část – část analytická, se bude zaměřovat na konkrétní případ dumpingu s určitým druhem obuvi pocházejícím z Číny a Vietnamu. Budou použity tabulky a veškeré údaje z klasifikace SITC a dále budou využity pro zkoumání vývoje mezinárodního obchodu. Bude pozorován zahraniční obchod, a to vše na základě poznatků z klasifikace SITC. K naplnění hlavního cíle práce bude využita regresní analýza.

## 3 Teoretická východiska

Tato část bude věnována základním teoretickým pojmům týkajících se daného tématu. Patří sem zejména teorie zaměřená na dumping, antidumping a mezinárodní obchod. Tato část napomůže k získání základního přehledu o tématu a také bude výchozí pro část analytickou.

### 3.1 Dumping

Termín „dumping“ nemá pouze jeden význam. Za prvé tento pojem odkazuje na vyvážení zboží za nepřiměřeně nízké ceny, aby byla narušena hospodářská soutěž v zemi dovozu. Za druhé to může znamenat vývoz produktu ze země, kde jsou extrémně nízké mzdy (a proto je zde vývozní cena tak nízká). (Aleshina, 2013)

Na nedokonale konkurenčních trzích si firmy občas účtují jednu cenu za zboží, pokud je zboží vyváženo a jinou cenu za to samé zboží, pokud je prodáváno na domácím trhu. Obecně platí, že účtování různým zákazníkům různé ceny se nazývá cenová diskriminace. Nejběžnější formou cenové diskriminace je v mezinárodním obchodě dumping. Je to cenová praktika, kde firmy účtují menší cenu za vyvážené zboží, než je cena, za kterou se zboží prodává na domácím trhu. (Krugman, Obstfeld, 2003)

K dumpingu může dojít pouze tehdy, pokud jsou splněny následující dvě podmínky. Za prvé dané odvětví musí být nedokonale konkurenceschopné. To znamená, aby firma stanovovala ceny, namísto toho, aby brala ceny takové, jaké již stanoveny jsou. Za druhé trhy musí být segmentované, takže domácí obyvatelé nemohou jednoduše kupovat zboží určené pro vývoz. (Krugman, Obstfeld, 2003)

Dnešní ekonomické analýzy dumpingu se především zaměřují na situaci, kde jsou produkty prodávány za nižší cenu na zahraničním trhu než na domácím trhu. Antidumpingový zákon se zabývá právě jen touto situací. Pojem dumping byl také rozšířen, aby zahrnoval i prodeje pod výrobními náklady, nebere však v úvahu zda jde o cenovou diskriminaci nebo rozdílnou národnost trhů. (Andersson, Thuresson, 2008)

Diskuze o dumpingu je občas spojena s dotacemi a dary. Ale idea o dotacích se liší od dumpingu. V některých případech výrobce s dotacemi může prodat vyvážející produkt za nižší cenu na zahraničním trhu, což vede k dumpingu. Avšak dumping není vždy způsoben dotacemi. Obě se řídí jinými pravidly. (Andersson, Thuresson, 2008)

#### 3.1.1 Příčiny a cíle dumpingu

Podle Bahala (2012) k dumpingu obvykle dochází z důvodů, kdy se výrobci v jedné zemi snaží udržet si konkurenceschopnost s výrobcí ze země druhé. Dále to je v případě, kdy se výrobci v jedné zemi snaží eliminovat výrobce v druhé zemi a získat větší podíl na světovém trhu. Předposlední příčinou dumpingu je, pokud se výrobci snaží zbavit nadbytečných věcí, které nemohou prodat ve své vlastní zemi. V poslední řadě mezi příčiny patří to, kdy výrobci mohou získat větší zisk rozděle-

ním prodeje na domácím a zahraničním trhu, poté nabídnou na každém trhu cenu, kterou jsou kupující ochotni zaplatit.

Podle Chanda (2015) jsou hlavními cíli dumpingu zejména najít místo na zahraničním trhu, kde se monopolní firma uchýlí k dumpingu s cílem nalézt místo na zahraničním trhu. Dále je to prodej přebytečné komodity. Pokud je nadměrná produkce monopolní komodity a tato monopolní firma není schopna vše prodat na domácím trhu, pak chce prodat přebytek za velmi nízkou cenu na zahraničním trhu. V neposlední řadě sem patří rozšíření průmyslu, kde se monopolní firma uchýlí k dumpingu z důvodu, aby rozšířila svůj průmysl. Nakonec může být cílem dumpingu nalezení nových obchodních vztahů. Monopolní firmy praktikují dumping, aby navázaly nové obchodní vztahy v zahraničí.

### 3.1.2 Druhy dumpingu

Dumping můžeme rozdělit do tří kategorií. První kategorií je sporadický dumping, další se nazývá dravý dumping a poslední je pojmenovaná trvalý dumping.

Podle Bahala (2012) je sporadický dumping příležitostný prodej komodity za nižší cenu s cílem zbavit se nepředvídaných a dočasných přebytků komodit na mezinárodním trhu, aniž by se snížily ceny na trhu domácím.

Podle Chanda (2015) je dravý dumping ten, ve kterém monopolní firma prodává své komodity za velmi nízkou cenu nebo ve ztrátě na zahraničním trhu, s cílem řídit některé své konkurenty. Avšak když tato soutěž skončí, vyvolá to zvýšení ceny dané komodity na zahraničním trhu. To znamená, že firma pokryje ztráty, a jestliže je poptávka na zahraničním trhu méně elastická, tak zisk může být větší.

Poslední kategorií dumpingu je trvalý dumping. Trvalý dumping je podle Chanda (2015) pokud monopolní firma prodává část své komodity za vysokou cenu na domácím trhu a zbývající část za nízkou cenu na zahraničním trhu. Je to možné pouze v případě, že domácí poptávka po dané komoditě je méně pružná a zahraniční poptávka je vysoce elastická.

### 3.1.3 Působení dumpingu

Jak antidumpingoví stoupenci, tak i odpůrci se shodují, že dumping je vždy ve prospěch spotřebitelů dovážející země. Výsledkem dumpingu jsou levné dovážené produkty a to způsobí, že tržní ceny této země klesají. Podle šetření dle Evropské komise, jsou dumpingové dovozy levnější než konkurenční výrobky v dovážející zemi. (Andersson, Thuresson, 2008)



Dumping ovlivňuje jak dovozce, tak vývozce a to následujícími způsoby:

### **Působení na dovážející země**

Podle Chanda (2015) působení dumpingu na zemi, kde monopolní firmy prodávají jejich komoditu za dumpingovou cenu, závisí na tom, zda je dumping na krátkou nebo dlouhou dobu, jaká je povaha výrobku a co je cílem dumpingu. Pokud výrobce prodává jeho komodity za dumpingovou cenu v zahraničí na krátkou dobu, pak odvětví té dovážející země je ovlivněno pouze po krátkou dobu. Vzhledem k nízké ceně dumpingové komodity, průmysl této země utrpí ztrátu, protože se prodává menší množství jeho komodity. Dumping je škodlivý pro dovážející země, pokud trvá dlouho. Je to proto, že to vyžaduje čas pro změnu produkce v zemi dovozu a domácí průmysl této země není schopen vyrovnat se s hospodářskou soutěží. Ale když se levné dovozy zastaví, nebo když dumping vůbec neexistuje, pak je těžké změnit znovu tuto produkci.

Podle Chanda (2015) pokud jsou dumpingové komodity levné kapitálové zboží, povede to k vytvoření nového odvětví. Ale když se dovoz těchto komodit zastaví, bude toto odvětví taktéž ukončeno. Takže nakonec tato dovážející země utrpí ztrátu. Pokud monopolní firmy prodávají komodity za dumpingovou cenu proto, aby odstranily své konkurenty ze zahraničního trhu, pak dovážející země dostanou výhodu spočívající v levné komoditě na začátku. Ale poté, co skončí tato soutěž a prodává se stejná komodita za vysokou monopolní cenu, dovážející země utrpí ztrátu, protože nyní musí zaplatit vysokou cenu.

Je-li clo uloženo, aby čelilo prodeji, který prodává zboží za dumpingovou cenu, k vyrovnání cen domácích a dovážených komodit, pak to nebude ve prospěch dovážející země. Nižší stanovená sazba daně je ve prospěch dovážející země, když provozovatel dumpingu dodá komoditu za nižší cenu. (Chand, 2015)

### **Působení na vyvážející země**

Podle Chanda (2015) má-li domácí spotřebitel koupit monopolistickou komoditu za vysokou cenu díky dumpingu, tak je v přebytcích spotřebitelů ztráta. Ale pokud monopolistický výrobce produkuje více komodit, aby toto zboží prodával za dumpingovou cenu v jiné zemi, tak je to ve prospěch spotřebitelů. Je to proto, že s větší produkcí komodity, mezní náklady klesají. Výsledkem je, že cena komodity bude menší než monopolní cena bez dumpingu.

Podle Chanda (2015) nižší cena, než je cena monopolní, závisí na zákonu o výrobě, se kterým průmysl operuje. Pokud odvětví vyrábí podle zákona klesajících výnosů, cena neklesne, jelikož náklady se zvýší a stejně tak se zvýší i cena. Vyvážející země také těží z dumpingu, pokud monopolní výrobci produkují více komodit. V důsledku toho je poptávka po požadovaných vstupech (vzácné suroviny), pro výrobu těchto komodit, zvyšuje. Tím se rozšiřují prostředky pro zaměstnanost v zemi. Vyvážející země získá cizí měnu tím, že prodává její komoditu ve velkém množství na zahraničním trhu pomocí dumpingu.

## 3.2 Teoretické pozadí dumpingu

### 3.2.1 Mezinárodní obchod

Podle Bahala (2012) obchodování v celosvětovém měřítku dává spotřebitelům a zemím příležitost mít na dosah zboží a služby, které jinak nejsou v dané zemi k dispozici. Skoro všechny druhy výrobků mohou být nalezeny v mezinárodním obchod, přes jídlo, oblečení, kosmetiku, šperky až po měnu. Služby jsou taktéž obchodovány. Spadá sem například turismus, bankovníctví, doprava a mnoho dalších. Produkt, který je prodán na globálním trhu nazýváme export (vývoz) a produkt, který je koupen z globálního trhu je import (dovoz).

Globální trh umožňuje bohatým zemím využívat své zdroje – práci, technologii nebo kapitál, výhodněji. Jelikož země jsou obdařeny různými aktivitami a přírodními zdroji (půda, práce, kapitál, technologie), některé země mohou produkovat ten samý produkt efektivněji a tudíž ho prodají i levněji než země jiné. Pokud země nemůže efektivně produkovat nějaký výrobek, pak tento výrobek může získat právě daným obchodováním s jinou zemí. Tohle je známo jako specializace v mezinárodním obchodu. (Bahal, 2012)

Stejně jako i u jiných teorií, i zde existují protichůdné názory. Mezinárodní obchod má dva kontrastní pohledy, řešící úroveň kontroly a zásahů daného obchodu. Tyto dva pohledy jsou volný obchod a protekcionismus. (Bahal, 2012)

### 3.2.2 Volný obchod

Malá země, která se zapojí do obchodu, kde se vyskytují bariéry, nemůže ovlivnit zahraniční vývozní ceny. Použití cel povede k poklesu účinnosti pro danou ekonomiku, z důvodu narušení podnětu spotřebitele a výrobce. Díky volnému obchodu budou tyto bariéry odstraněny a národní blahobyt vzroste. (Krugman, Obstfeld, 2003)

#### Nevýhody volného obchodu

Podle Anderssona a Thuressona (2008) je jedním z argumentů proti volnému obchodu selhání jednoho z domácích trhů. K selhání trhu dochází, pokud jeden trh v zemi nefunguje tak, jak by fungovat měl (například pokud kapitálový trh není efektivně přidělen, nebo pokud trh práce není čistý). Je to také známo jako teorie druhého nejlepšího. Teorie říká, že politika volného obchodu je nejlepší alternativa na trhu, pokud všechny ostatní trhy nefungují správně. Druhým nejlepším pro národ je tedy názor o možnosti zásahů do trhu. Selhání trhu je problém, ale stále jsou tu tací, kteří argumentují, že volný obchod, je i přes to všechno, tou nejlepší volbou. Obhajoba volného obchodu je zejména selhání domácího trhu, což je nejlépe vyřešeno s použitím domácí politiky zaměřené na zdroje problémů, a také pro ekonomy není snadné diagnostikovat selhání trhu a najít konkrétní politiku pro řešení.

### Výhody volného obchodu

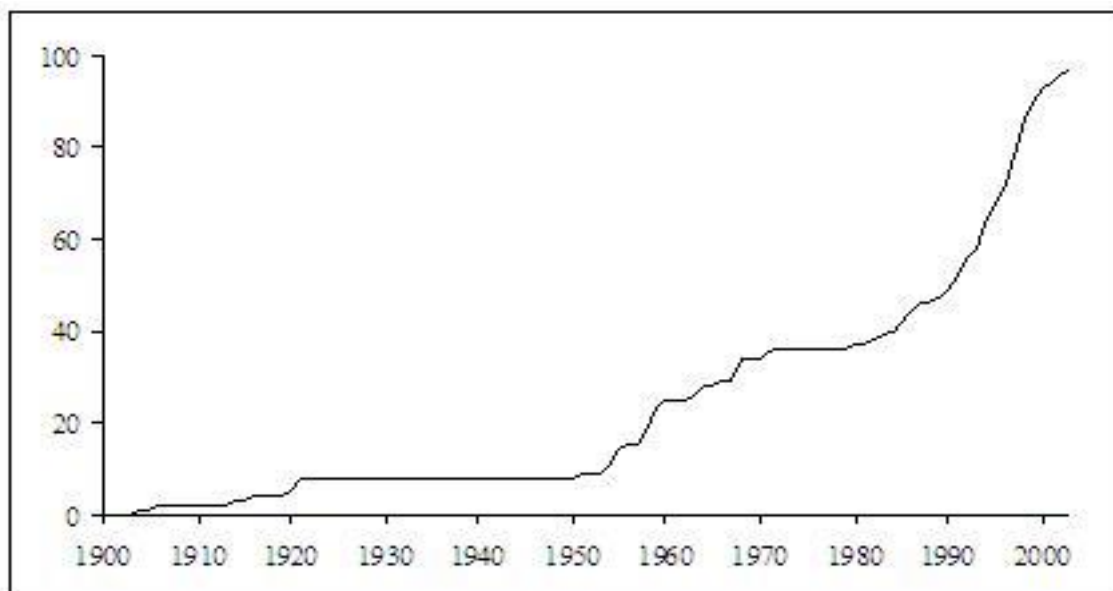
Volný obchod může být výhodný v mnoha ohledech a to zejména v situaci, pokud je jen pár konkurenčních domácích výrobců. Otevření trhu povede k větší konkurenci, která je vždy prospěšná. S přidáním dalších podmínek to může být dobrý nápad pro uložení cla k získání části zisků od zahraničního monopolního vývozce (například volný obchod není vždy nejlepším řešením na trhu s nedokonalou konkurencí). Pokud je požadovaná informace o podmínkách na trhu k dispozici, je možné zvýšit blahobyt země s pomocí zásahů obchodní politiky do trhu nebo uvalení cel a subvencí. (Andersson, Thuresson, 2008)

### 3.2.3 Protekcionismus

Podle Bahala (2012) je hlavním rozdílem od volného obchodu ten, že protekcionismus si myslí, že regulaci mezinárodního obchodu je třeba zajistit, aby trh mohl fungovat správně. Zastánci této teorie věří, že neefektivnost trhu může brzdit výhody mezinárodního obchodu a jejich cílem je řídit trh odpovídajícím způsobem. Protekcionismus existuje v různých formách, kde nejběžnější jsou cla, subvence a kvóty. Pomocí těchto strategií se pokouší napravit jakoukoli neefektivnost mezinárodního trhu.

## 3.3 Antidumping

Počty případů, na které je uvaleno antidumpingové clo, nebo kde se diskutuje o jeho uvalení, se rok od roku velmi zvyšují.



Obr. 1 Vývoj počtu zemí s antidumpingovými zákony  
Zdroj: Vandenbussche, Zanardi, 2007

Na předchozím obrázku si můžeme povšimnout razantnímu nárůstu případů, na které bylo uvaleno antidumpingové clo od roku 1900 po rok 2000.

Jak bylo popsáno výše, dumping je pokud se výrobek vyváží za nižší cenu, než jsou sazby na domácím trhu. Existují různé názory, zda jde o nekalou soutěž, či nikoli. Antidumping je protiútočné opatření, které vláda používá na obranu domácích průmyslů, když se zde objeví dumping. (Andersson, Thuresson, 2008)

Antidumpingové opatření má chránit domácí průmysl před poškozením. Zájmům spotřebitelů a veřejným zájmům národa lze ublížit dumpingem, stejně tak i uloženým antidumpingovým opatřením. Veřejný zájem je ovlivněn opatřením, měnící konkurenci a cenu produktu v zemi dovozu. (Andersson, Thuresson, 2008)

Podle Pham Thi Tranga (2010) v rámci mezinárodní scény musí být antidumpingový zákon založen na smlouvách. Tato smlouva je obsažena v dohodě (AD dohoda). GATT antidumpingový zákon v Článku VI a následně Kódy obsahující dvě nezbytné podmínky a procesní pravidla pro antidumpingové akce. Článek VI nezakazuje dumping, ani žádný ze tří kódů. Článek VI odsuzuje dumping, pouze pokud zde existuje dumping, který způsobuje nebo hrozí materiálním poškozením stávajícímu domácímu průmyslu nebo podstatně zpomaluje stávající domácí průmysl. Dvě podmínky antidumpingových akcí jsou zaprvé existence dumpingu a zadruhé materiální poškození nebo hrozba materiálovým poškozením domácího průmyslu, nebo materiální zpomalení vytvoření domácího průmyslu.

GATT pravidla pro stanovení dumpingu a poškození jsou spíše technická. Tyto pravidla poskytují různé a někdy alternativní nebo náhradní přístupy pro určení, zda došlo k dumpingu, nebo zda domácí průmysl byl poškozen. Procesní pravidla jsou převážně vyvinuta a obsažena ve třech po sobě jdoucích GATT Antidumpingových Kódech. (Pham Thi Trang, 2010)

Podle Bahala (2012) antidumping může být definován jako ochranné zařízení, které je k dispozici státu proti potížím spojeným s volným obchodem. V posledních letech se velké množství zemí stalo častými uživateli antidumpingu. Mnoho z nejtěžších antidumpingových uživatelů jsou země, které ani nemají antidumpingový statut po desetiletí. Tradiční uživatelé nadále využívají těchto opatření s větším důrazem na zacílení nových uživatelů.

Antidumpingová cla byla zavedena v rozvinutých zemích na ochranu jejich průmyslu proti levnému dovozu. Rozvojové země podporovaly opatření týkající se antidumpingových cel v rámci GATT, jelikož chtěly uvalování antidumpingových cel v rámci mezinárodní regulace. Antidumpingová opatření jsou nejen legální, ale jsou také flexibilní v používání. Antidumpingová cla mohou být prezentována nejen jako ochrana, ale také jako střetnutí proti neférové soutěži. (Bahal, 2012)

Podle WTO (2015) vázání cel a jejich rovnoměrné použití na všechny obchodní partnery (nejvíce favorizované národní ošetření), jsou klíčem k hladkému toku obchodu se zbožím. Dohody WTO dodržují zásady, ale také povolují výjimky – v některých případech. Mohou být uvedeny tři z těchto problémů. Jako první to jsou přijaté ochranná opatření proti dumpingu (prodej zboží za nepřiměřeně ní-

kou cenu). Druhým problémem jsou dotace a speciální vyrovnávací cla pro kompenzaci dotací. Třetím, a zároveň posledním, jsou mimořádná opatření k dočasnému omezení dovozu, která jsou navržena tak, aby chránily domácí průmysl.

### 3.3.1 Antidumpingové opatření

K zastavení dumpingu jsou přijata následující opatření:

#### **Celní daň**

Podle Chanda (2015) v případě potřeby zastavit dumping, dovážející země uloží clo na dumpingové komodity. V důsledku toho se cena dovážející komodity zvýší a obavy z dumpingu ustanou. Je však nezbytné aby se sazba daně na dovoz rovnala rozdílu mezi domácí cenou komodity a dumpingovou cenou komodity. Obecně platí, že celní daň je uložena větší, než je tento rozdíl ke skoncování s dumpingem, ale je velmi pravděpodobné, že to bude mít škodlivé důsledky na další dovoz.

#### **Dovozní kvóty**

Dovozní kvóty je další opatření k ukončení dumpingu, podle něhož je dovoleno, aby byla komodita dovážena do země pouze v určitém objemu nebo množství. Pro tento účel to zahrnuje uložení cla a spolu s tím se stanoví fixní kvóty a poskytuje se pouze omezené množství deviz pro dovozce. (Chand, 2015)

#### **Dovozní embargo**

Dovozní embargo je důležitým odvetným opatřením proti dumpingu. Podle tohoto opatření jsou dovozy určitého nebo všech typů zboží ze země, která užívá dumpingové ceny, zakázány. (Chand, 2015)

#### **Dobrovolné vývozní omezení**

V případě omezení dumpingu, rozvíjející se země uzavře dvoustrannou dohodu se zemí, u které se obává dumpingu. Tyto dohody zakazují vývoz specifických komodit, proto vyvážející země nemůže provádět dumping. Tento případ antidumpingového opatření existuje například mezi Indií a zeměmi EU vztahujících se na vývoz textilií. (Chand, 2015)

Podle Chanda (2015) je zřejmé, že antidumpingová opatření, která byla vysvětlena výše, jsou spíše škodlivé, než aby byli ve prospěch země, která tato opatření přijala. Výrobci dané země nikdy nebudou chtít, aby byly komodity dováženy ze zahraničí. Proto tito výrobci dané země vyvíjejí nátlak na vládu, aby omezila dovoz lepších a levnějších komodit, tím, že tyto komodity nazývají komodity prodávané za dumpingovou cenu.

Podle WTO (2015) antidumpingové šetření musí být okamžitě zastaveno v případě, kdy státní orgány rozhodnou, že dumpingové rozpětí je nevýznamně malé (definováno jako méně než 2% z vývozní ceny produktu). Další podmínky jsou taktéž stanoveny. Šetření musí také skončit, jestliže objem dovozu za dumpingovou cenu

je zanedbatelné (pokud objem z jedné země je menší než 3 % z celkového dovozu daného produktu – jestliže šetření probíhá ve více zemích, z nichž každá dováží méně než 3 %, dohromady představují 7 % nebo více z celkového dovozu).

Dohoda říká, že členské státy musí informovat komisi, která se zabývá antidumpingem, o všech předběžných a konečných antidumpingových opatřeních obratem a detailně. Dále musí informovat o všech šetřeních dvakrát ročně. Pokud vznikají rozdíly, členové jsou vyzváni, aby spolu navzájem konzultovali. Mohou také použít postup pro řešení sporů v rámci WTO. (WTO, 2015)

### 3.3.2 Efekty antidumpingu

Podle Anderssonové a Thuressonové (2008) země, která je vystavena dumpingu bude těžit z nižších cen. Spotřebitelé z dovážejících zemí budou mít větší spotřebitelský přebytek, jelikož mají přístup k větším zásobám zboží za nižší cenu. Tyto spotřebitelské výhody budou zastíněny v případě, že dovážející země uloží antidumpingová opatření na dovoz s nízkou cenou. Pokud jsou cla uložena na dovážející se zboží, tak produkty budou mít stejnou cenovou úroveň jak na domácím trhu, tak na zahraničním trhu. Pokud cena roste na zahraničním trhu, dodávky se sníží a výrobci se musí přizpůsobit neefektivní nízké produkci. Spotřebitelé v dovážející zemi musí platit vyšší cenu za produkty a mají menší spotřebitelské přebytky. Ostatní spotřebitelé nebudou platit vyšší cenu a jsou vyloučeni z trhu, což vede k nákladům mrtvé váhy.

## 3.4 Dílčí shrnutí kapitoly

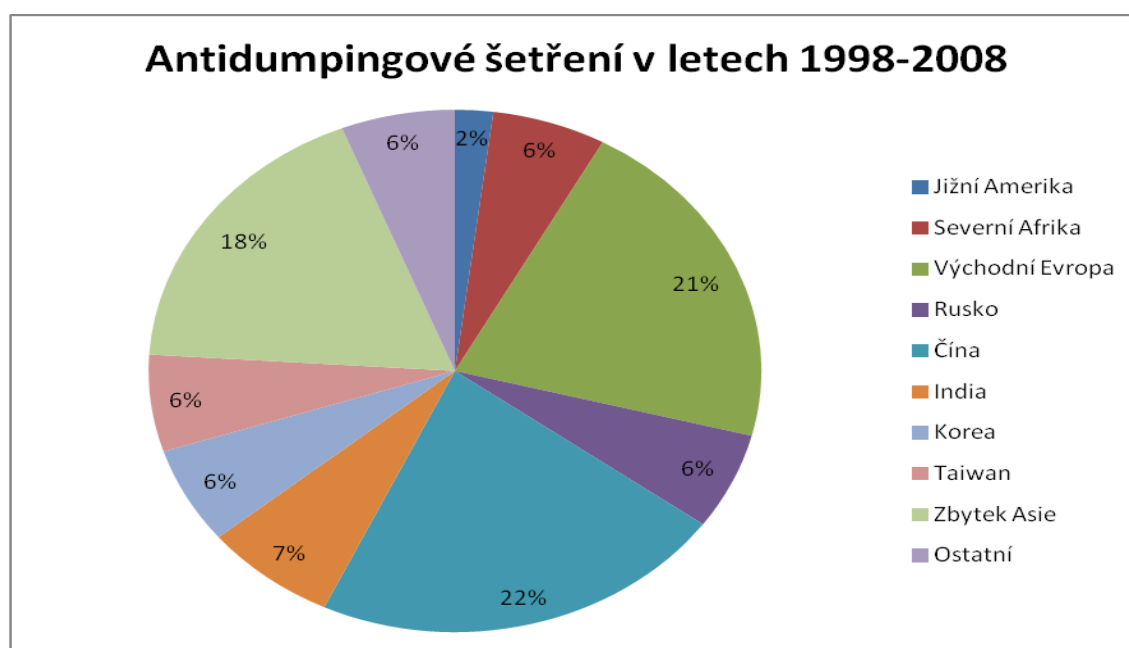
V předchozích podkapitolách byly vysvětleny veškeré pojmy vztahující se k tématu bakalářské práce, které budou potřebné k pochopení následující práce. Pojmy jako dumping jsou v posledních letech velmi rozebíraným tématem a to hlavně ve spojitosti s otázkou, zda jde o nekalou soutěž či nikoli.

Následující kapitoly budou věnovány analýze toho, jak antidumpingová opatření mohou či naopak nemohou ovlivnit trh EU a zejména pak trh ČR. Bude taktéž popsán dopad zavedení antidumpingového cla na obuv dováženou z Číny a Vietnamu. Zda toto clo bylo zavedeno čistě z ekonomických důvodů, nebo zda toto zavedení provázely i nějaké politické okolnosti či jiné aspekty.

## 4 Současná situace a vývoj

Současná situace antidumpingu ve světě je vzhledem k omezenému množství informací stále značně nejasným tématem. Zatímco média poukazují na masivní vliv výrobně orientovaných zemí na celosvětovou devastaci cen textilních výrobků a obuvi, reálná čísla mnohdy kritickou situaci vyvracejí. V následující kapitole bude shrnuta reálná situace na trhu textilních výrobků a obuvi v ČR. V souvislosti se skutečným vývojem trhu zmíněných výrobků bude vyhodnocen vliv antidumpingu v obuvnictví, jež bude základem pro provedení regresní analýzy.

V následujícím grafu si můžeme všimnout, že Čína zaujímá světové prvenství v problematice antidumpingového šetření.



Obr. 2 AD šetření v letech 1998-2008 dle jednotlivých zemí  
Zdroj: vlastní zpracování, Lucy Davis (2009)

Podle Tianshu Chu a Thomas J. Prusa (2003) bylo, co se týče antidumpingu, zjištěno, že Čína byla terčem celé řady států a jejich ekonomik. Všichni členové EU, jakožto jedna velká ekonomika, kde ve skutečnosti vystupovalo 25 ekonomik, zahájily AD šetření proti čínskému exportu. Mezi hlavní iniciátory byla zařazena celá Evropská unie a další světové velmoci. Dohromady to představuje 72 % všech případů AD, podaných proti Číně.

Podle Anderssonové a Thuressonové (2008) se dovoz ze třetích zemí výrazně zvýšil v posledních letech, což mělo za následek zvýšení obchodního deficitu v obuvním průmyslu. Čínská lidová republika je hlavním dodavatelem obuvi na trh EU s podílem 25 % dovozu. Další hlavní dodavatelé taktéž pochází z Asie a je to například Vietnam, s podílem 20 % dovozu, nebo například Indie a Indonésie

s podílem 5 % dovozu. Všechny tyto země byly obviněny z dumpingu jejich výrobků na evropském trhu, a tudíž čelí antidumpingovým opatřením ze strany EU.

Podle Krugmana a Obsfelda (2003) je oděvní průmysl silně chráněn prostřednictvím cel a dovozních kvót. Tento průmysl je předmětem dohody „Multi-Fiber Agreement“, která stanovuje jak vývozní, tak dovozní kvóty pro velký počet zemí. Výroba oblečení má dva klíčové faktory. Prvním z nich je náročnost na pracovní sílu, kde pracovníci potřebují relativně malý kapitál, v mnoha případech jim stačí pouze šicí stroj, aby mohli dělat jejich práci, aniž by potřebovali nějaké rozsáhlejší vzdělání. Druhým faktorem je relativně jednoduchá technologie – neexistuje žádná velká potíž při přenosu technologií i do velmi chudé země.

Oděvní průmysl, tradičně dobře organizovaný sektor ve vyspělých zemích, je jedním kdy národy s nízkým mzdovým ohodnocením mají silnou komparativní výhodu a naopak země s vysokými mzdami mají komparativní nevýhodu. (Krugman, Obstfeld, 2003)

Jednou ze zemí s nízkými náklady na pracovní sílu je Čínská lidová republika, která s obrovským počtem obyvatelstva může produkovat oblečení pravděpodobně levněji než kdekoli jinde na světě. Čínská lidová republika byla obviněna z dumpingu obuvi na trhu EU a poté byla předmětem mnoha antidumpingových opatření. Tato opatření byla zavedena za účelem ochrany evropských výrobců, kteří čelí nekalé soutěži ze zboží za dumpingovou cenu. (Andersson, Thuresson, 2008)

Nařízením rady (ES) č. 1472/2006 a regulačním opatřením (EU) č. 1294/2009, uložila Rada antidumpingové opatření na určitý druh kožené obuvi pocházející z Čínské lidové republiky. V únoru 2010 se Čína dožadovala konzultací s EU týkající se výše uvedených nařízení. Konzultace se konaly v březnu 2010. Následně v dubnu 2010 Čína požádala o založení panelu (diskusní skupiny). Panel byl založen v květnu 2010 a jeho členové byli zvoleni v červenci 2010. Zpráva panelu byla vydána v říjnu 2010. (European Commission, 2012)

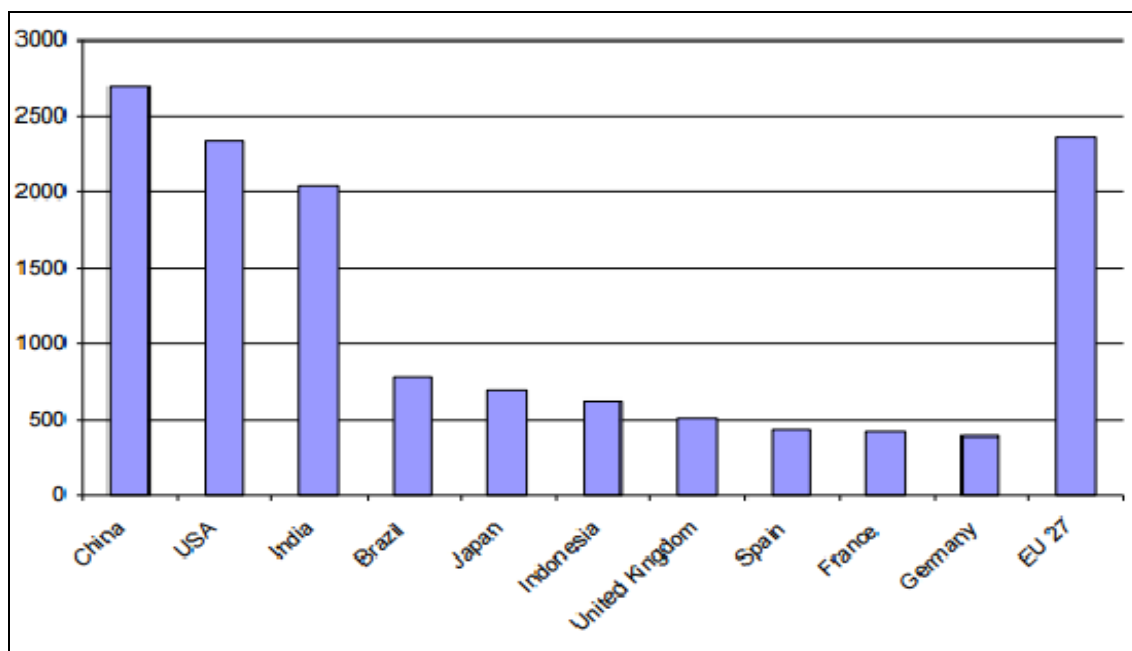
## 4.1 Právní aspekty dumpingu

Podle RPA (2012) evropský obuvnický průmysl byl předmětem dlouhé řady přechodů od roku 1990, následně stále narůstala mezinárodní soutěživost zejména ze strany Číny. Během těchto let si výrobci EU zachovali svou konkurenceschopnost pomocí offshoringu<sup>2</sup> nejnákladnějších výrobních procesů do Asie nebo do východoevropských zemí, jakož i prostřednictvím řady dvoustranných obchodních omezení na dovoz obuvi. Nicméně průmysl na dálném východě získal konkurenční výhodu a evropští výrobci byli nuceni zavést opatření ke snižování nákladů, díky čemuž došlo k velkému snížení zaměstnanosti v daném odvětví.

---

<sup>2</sup> Offshoring znamená přesunutí výroby do jiné země.





Obr. 3 Největší světové trhy s obuví

Zdroj: RPA, 2012

V předchozím grafu je možno si povšimnout, že i když je EU brána jako celek, tak i tak stále zaostává na druhém místě za Čínou, což může být provázáno mnoha aspekty, kam může spadat například levná pracovní síla v Číně, levný materiál a mnoho dalších.

#### 4.1.1 Všeobecná dohoda o clech a obchodu

Podle Jaroslava Šulce (1966) je GATT svou podstatou mnohostranná rámcová obchodní dohoda, jejíž smluvní strany se navzájem zavazují, že budou v obchodě mezi sebou dodržovat určitá základní pravidla, obsažená v ustanoveních dohody. Jako jedním ze základních pravidel je, že si budou navzájem poskytovat doložku nejvyšších výhod ve clech a ostatních předpisech, týkajících se dovozu a vývozu. Dále, že se navzájem nebudou diskriminovat v ničem, co se týče obchodu, že odstraní dovozní omezení, pokud nejsou motivována potížemi v platební bilanci země. A jako poslední, že budou případně vzniklé spory řešit cestou dvoustranných nebo mnohostranných konzultací. Převládajícím krédem GATT je neoliberalistická teorie tzv. svobodného obchodu a nezasahování do volné hry tržních sil, jenž podle ní samy povedou k nejrationálnějším výsledkům. Cílem GATT je snížit míru ochranných obchodních opatření a zajistit poctivé a rovné obchodní dohody mezi státy.

Podle WTO (2015) se v rámci GATT jednalo na Uruguayském kole, roku 1986. Zde vykazoval systém GATT slabiny taktéž v oblasti oděvního a textilního průmyslu. V zájmu rozvojových zemí bylo zabezpečit vyšší celní preference a omezit dopad vývozních omezení v oblastech především textilu a oděvů.

Jedním z hlavních výsledků Uruguayského kola byla například i Dohoda o textilu a oděvech, čímž byly nahrazeny různé dobrovolné dohody a omezení exportu.

Tab. 4 Cla a kvóty zahrnující obuvní průmysl

Cla a kvóty zahrnující obuv	
Roky	
1974-1994	Dohoda Multi-fibre Arrangement (MFA) – MFA řídí světový obchod s textilem a prádlem od roku 1974 až do konce roku 1994, stanovuje kvóty na množství, které rozvojové země mohou vyvážet do rozvinutých zemí
1995-2004	Dohoda o textilu a oděvech (ATC) – dohoda WTO o textilu a oblečení, sjednaná v rámci Uruguayského kola, zahájena roku 1995
2006-2009	V roce 2006 Evropská komise uložila antidumpingové clo na obuv dováženou z Číny ve výši 16,5 %
2010-2011	Antidumpingová cla měla být v lednu roku 2010 zrušena, avšak Evropská komise přijala rozhodnutí o rozšíření povinnosti po dobu dalších 15 měsíců
2011	Antidumpingová cla byla zrušena 1. 4. 2011

Zdroj: vlastní zpracování, RPA 2012

V předchozí tabulce jsou zaznamenána právní opatření přijatá od roku 1974 na textilní a do něhož spadající i obuvní průmysl. Podle ministerstva průmyslu a obchodu (2016) bylo konečné antidumpingové clo na dovozy některé obuvi z Číny a Vietnamu uloženo Nařízením Rady č. 1472/2006 ze dne 5. října 2006. Podle nařízení rady (2006) mělo toto opatření – uvalení antidumpingového cla ve výši 16,5 % být zrušeno roku 2009. Avšak bylo rozhodnuto, že toto opatření bude platné i po dobu dalších 15 měsíců. Ministerstvo průmyslu a obchodu se domnívá, že clo splnilo svůj účel a proto bylo roku 2011 zrušeno.

## 5 Vývoj mezinárodního obchodu

Kapitola se bude zabývat charakteristikou a vývojem zahraničního obchodu České republiky. Využity jsou statistiky, poznatky a číselné řady z Českého statistického úřadu a Eurostatu. V neposlední řadě zde budou využity poznatky z klasifikace SITC. Následující podkapitoly shrnují základní trendy ve vývoji zahraničního obchodu České republiky. Analyzován bude jak celkový objem zahraničního obchodu, tak jeho teritoriální struktura. Jsou-li zkoumány reálné dopady antidumpingu v obuvnickém průmyslu, je nasnadě charakterizovat také klíčové charakteristiky zahraničního obchodu, neboť právě jeho proměnlivost může výrazně nápomoci k identifikaci klíčových efektů antidumpingu na trhu textilií v České republice.

### Celkový vývoz a dovoz

V následujícím grafu je znázorněn celkový objem zahraničního obchodu České republiky.



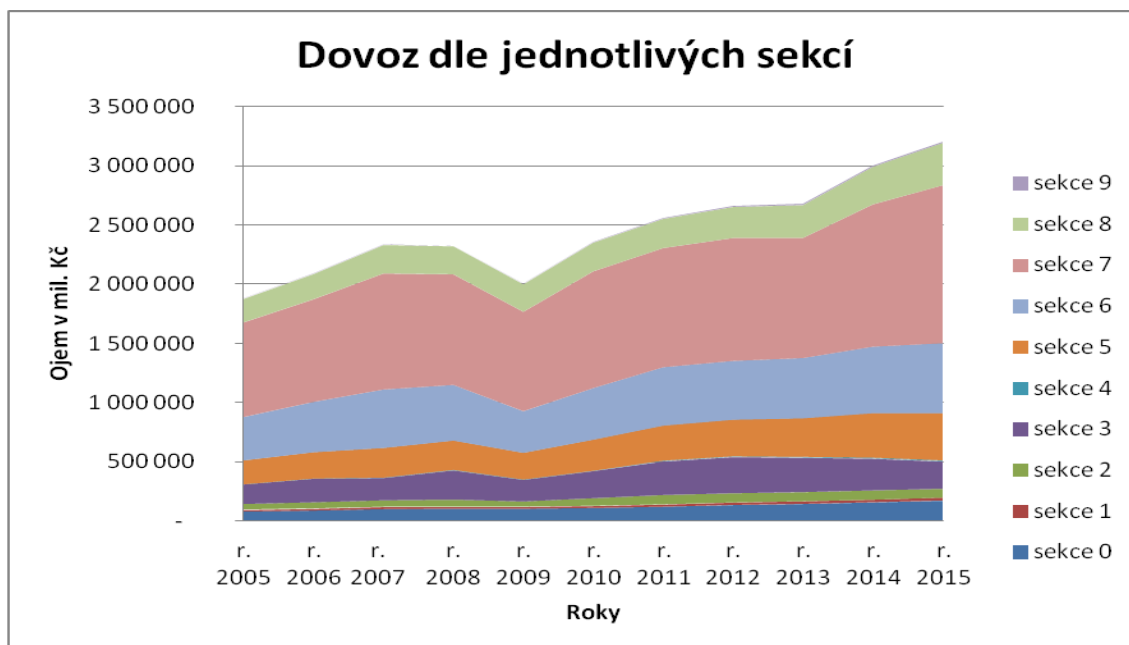
Obr. 4 Celkový zahraniční obchod v mil. Kč

Zdroj: vlastní zpracování, czso.cz

Z předchozího grafu je zřejmé, že celkový vývoz a dovoz během let 2005-2015 stále narůstá. Roku 2005 jak vývoz, tak dovoz nabíral hodnoty necelých 2 mld. Kč, v roce 2015 dosáhl vývoz i dovoz hodnoty necelých 3,5 mil. Kč. To znamená, že během 10 let celkový zahraniční obchod zaznamenal zvýšení o necelých 75 %. V letech 2008-2009 lze pozorovat pokles celkového objemu zahraničního obchodu. Jednoznačnou příčinou tohoto poklesu je světová hospodářská krize, která postihla jak vyspělé, tak rozvíjející se země a jež měla za následek propad celkového objemu zahraničního obchodu až o 16 %.

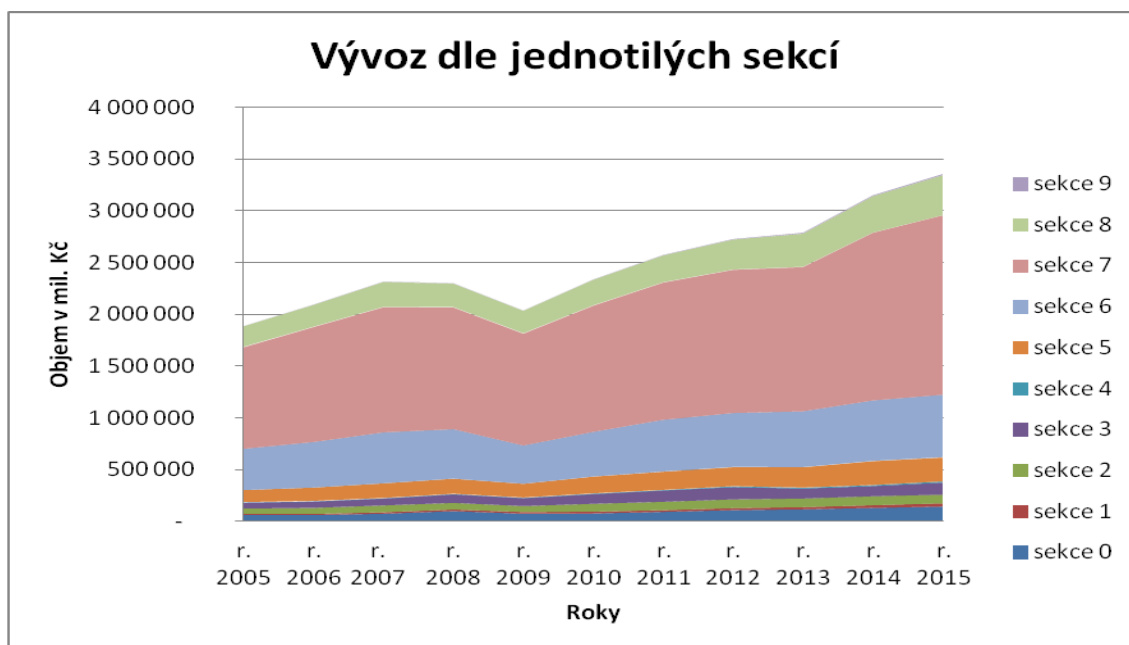
### Zahraniční obchod dle jednotlivých sekcí

V následujících grafech lze pozorovat zbožovou strukturu zahraničního obchodu České republiky dle jednotlivých sekcí klasifikaci SITC.



Obr. 5 Dovoz dle jednotlivých sekcí

Zdroj: vlastní zpracování, czso.cz



Obr. 6 Vývoz dle jednotlivých sekcí

Zdroj: vlastní zpracování, czso.cz

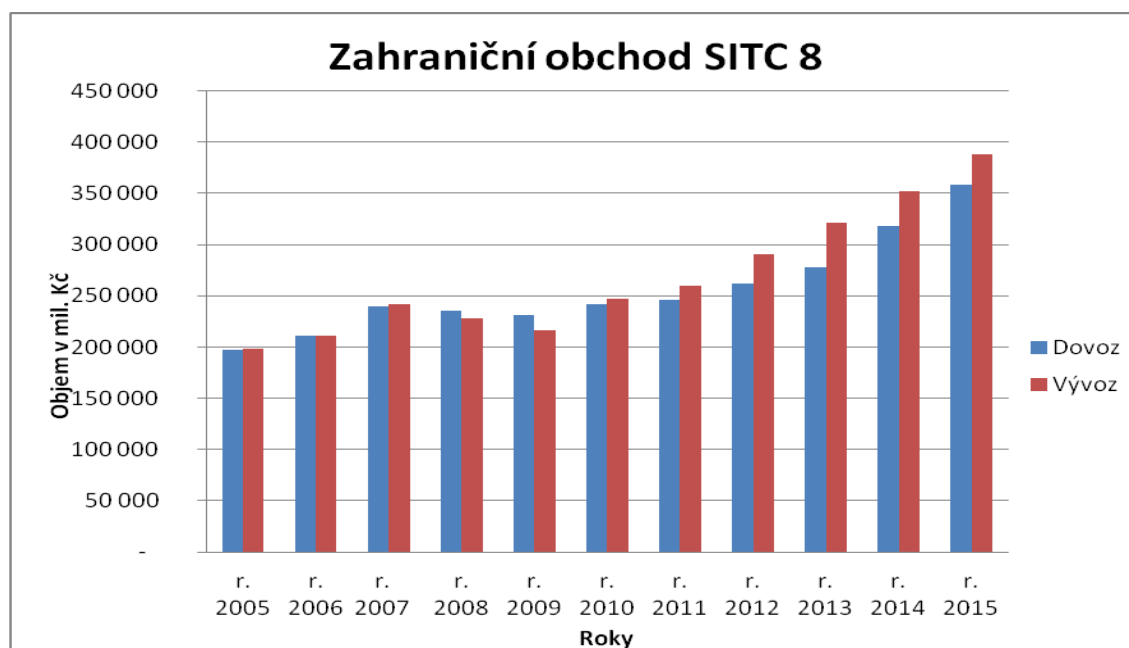
Z předchozích grafů je zřetelné, že vývoz i dovoz v letech 2005-2015 nabývá rostoucího trendu. Například dovoz sledované sekce SITC 8 v těchto letech vzrostl o 55 % a vývoz o 51 %.

Dlouhodobě převládající sekcí je zejména SITC 7, kam patří hlavně dopravní prostředky. Je to přirozené, jelikož Česká republika je průmyslová ekonomika a strojírenský průmysl zde převažuje. Sekce SITC 8 není v souvislosti s Českou republikou dominantní. To je dáno zejména historickým vývojem trhu jak textilního tak oděvního průmyslu, který zaznamenal postupný propad po vstupu do EU, který výrazně otevřel brány zahraničního obchodu.

Porovnáním obou grafů lze pozorovat, že objem vývozu téměř vždy převyšuje objem dovozu. Zatím, co vývoz roku 2015 dosahuje 1,8mil. Kč tak dovoz z ČR dosahuje pouhých 1,4mil. Kč. Důvodem tedy dosahuje 78 % vývozu. Roku 2013 můžeme pozorovat lehčí stagnaci nebo mírný pokles, což může být způsobeno tím, že po krizi ekonomiky nebyly tak stabilní a docházelo k velmi pozvolnému oživení. Další příčinu je možno identifikovat v lehkém oslabení světového trhu.

Obchodní bilance České republiky je kladná, jelikož vývoz trvale převyšuje dovoz. Česká republika má status vývozní ekonomiky.

Vzhledem k tomu, že tato práce se zabývá obuví, tak nás zajímá osmá sekce SITC, což je průmyslové spotřební zboží, kam patří právě obuv. Průmyslové spotřební zboží je hend po sekci 7 (stroje a dopravní prostředky) a sekci 6 (polotovary a materiály), odvětvím, které se nejvíce vyváží i dováží. V následujícím grafu je porovnán vývoz a dovoz tohoto průmyslového spotřebního zboží.



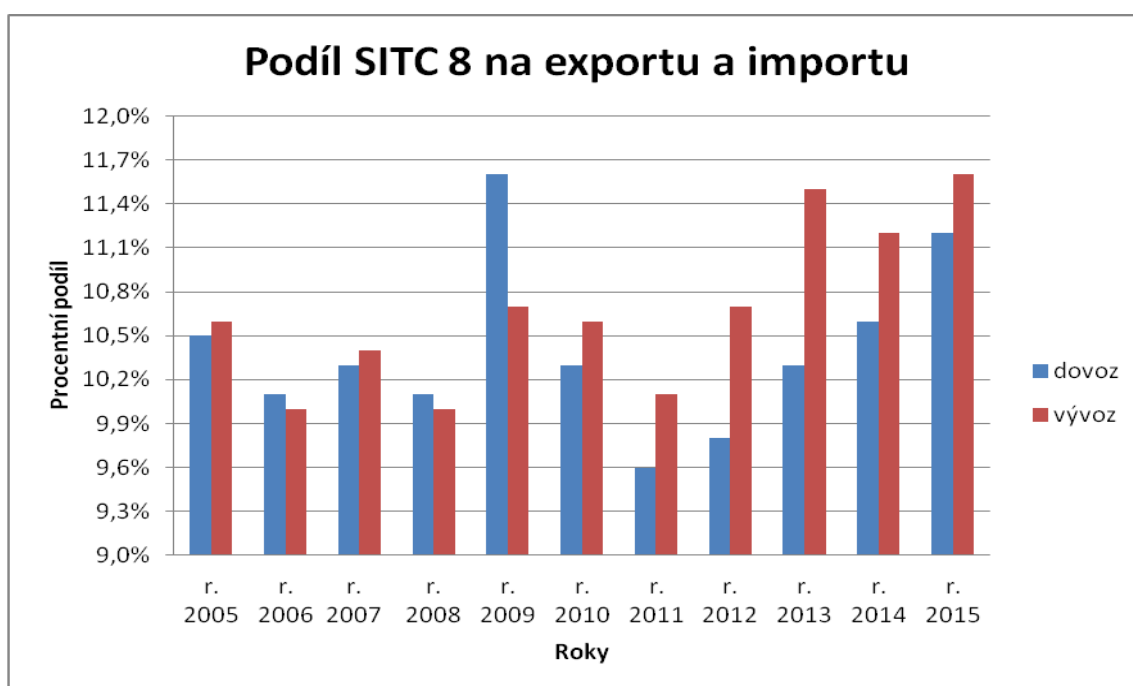
Obr. 7 Dovoz a vývoz – Průmyslové spotřební zboží  
Zdroj: vlastní zpracování, czso.cz

Z předchozího grafu je možné si povšimnout, že jak dovoz tak vývoz průmyslového spotřebního zboží vykazuje trvale rostoucí trend. Není zde vyzorován velký rozdíl mezi dovozem a vývozem. Detailní analýza zahraničního obchodu sekce 8 napovídá,

že v této sekci vykazuje Česká republika téměř vyrovnané obchodní bilance. Zatím co v roce 2005 můžeme pozorovat téměř vyrovnanou obchodní bilanci u SITC 8, roku 2015 lze pozorovat trvalý převis vývozu sekce SITC 8 nad dovozem. Dovoz i vývoz roku 2015 vzrostl téměř o polovinu než bylo roku 2005.

### Podíl SITC 8 na celkovém exportu a importu

V následujícím grafu je popsán procentní podíl průmyslového spotřebního zboží na celkovém zahraničním obchodu.



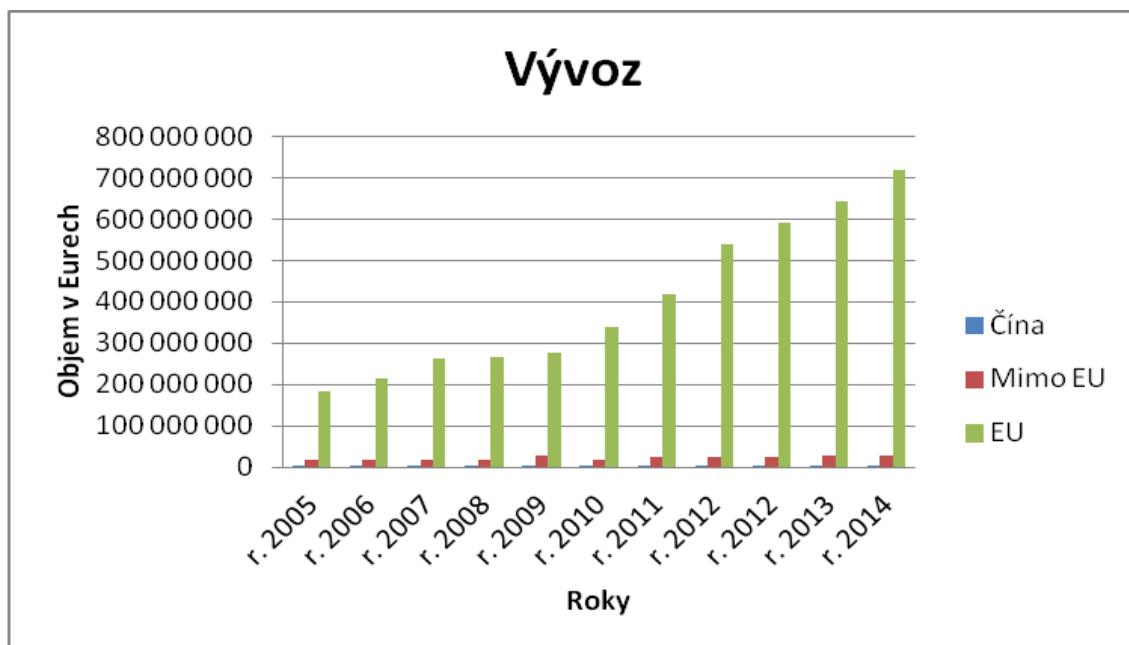
Obr. 8 Podíl SITC 8 na exportu a importu

Zdroj: vlastní zpracování, czso.cz

I přes to, že průmyslové spotřební zboží je na třetím místě ve vývozu i dovozu, tak dosahuje hodnot pohybujících se pouze kolem 10 % z celkového zahraničního obchodu.

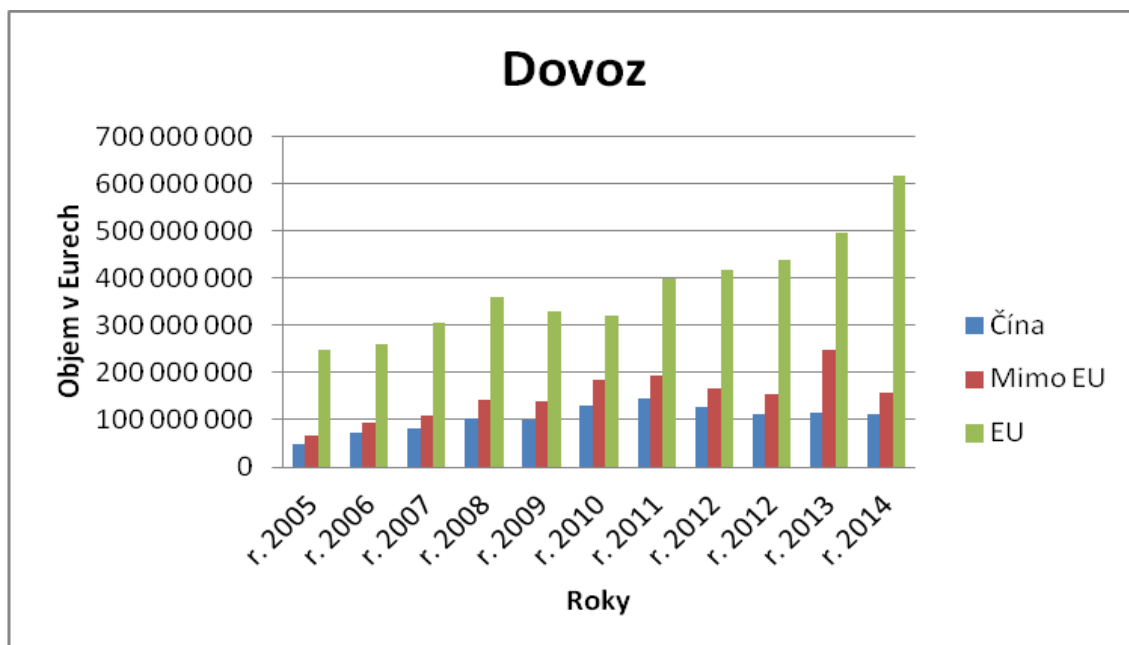
### Teritoriální struktura zahraničního obchodu SITC 8

V následujících grafech je popsána teritoriální struktura zahraničního obchodu sekce 8 SITC České republiky.



Obr. 9 Vývoz SITC 8

Zdroj: vlastní zpracování, czso.cz



Obr. 10 Dovoz SITC 8

Zdroj: vlastní zpracování, czso.cz

V obou grafech jsou zahrnuty státy, jež jsou součástí Evropské unie a státy mimo Evropskou unii. Čína je zde oddělena jako celek, a to pro její významnou roli v odvětví textilního průmyslu.

U grafu pro vývoz je patrné, že z ČR se nejvíce vyváží do států EU. Čína jako dominantní celek odvětví sekce 8 netvoří významný podíl na vývozu textilního zboží sekce 8. Důvod lze spatřovat právě ve velikosti Číny. Na rozdíl od exportu, u importu je situace zcela odlišná. Čína zaujímá významný podíl na celkovém dovozu obuvnického zboží. Procentní podíl Číny na celkovém dovozu činil v roce 2015 zhruba 10 %.

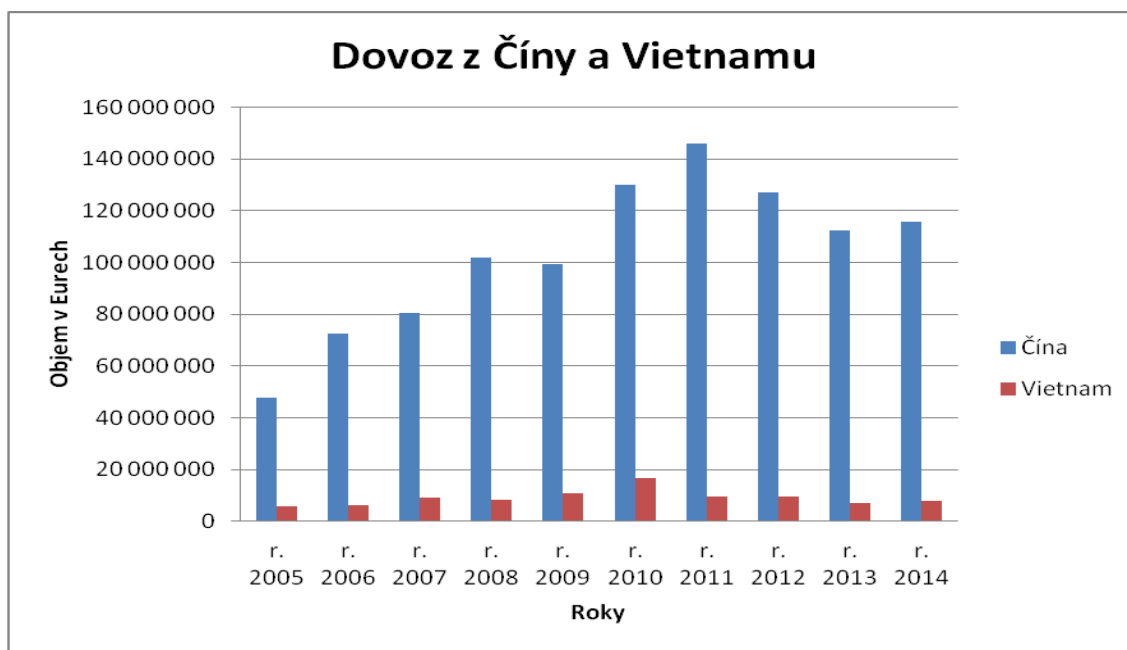
Při dovozu je zřetelné, že Čína je jedním z hlavních obchodních partnerů ČR. Kdyby nebyla brána EU jako celek, ale byly by posuzovány jednotlivé státy jak v rámci EU tak i státy mimo EU, Čína by zaujímala jednu z prvních pozic jakožto země, dominující na trhu dovozu obuvnického průmyslu.

Čína, neboli Čínská lidová republika, je jeden z hlavních vývozců do ostatních států. Toho si můžeme povšimnout i v předchozích grafech, kde je porovnáván vývoz a dovoz s uvedením podílu Číny. Zatímco ČR vyváží do Číny pouze v řadách desetitisíců Kč, tak pokud jde o Čínu a její dovoz do ČR tak zde se jedná o milióny Kč. Ekonomika Čínské lidové republiky je největší na světě a její vývoz převyšuje jakékoliv jiné státy. Je to způsobeno zejména její levnou pracovní silou.



### Dovoz obuvi z Číny a Vietnamu

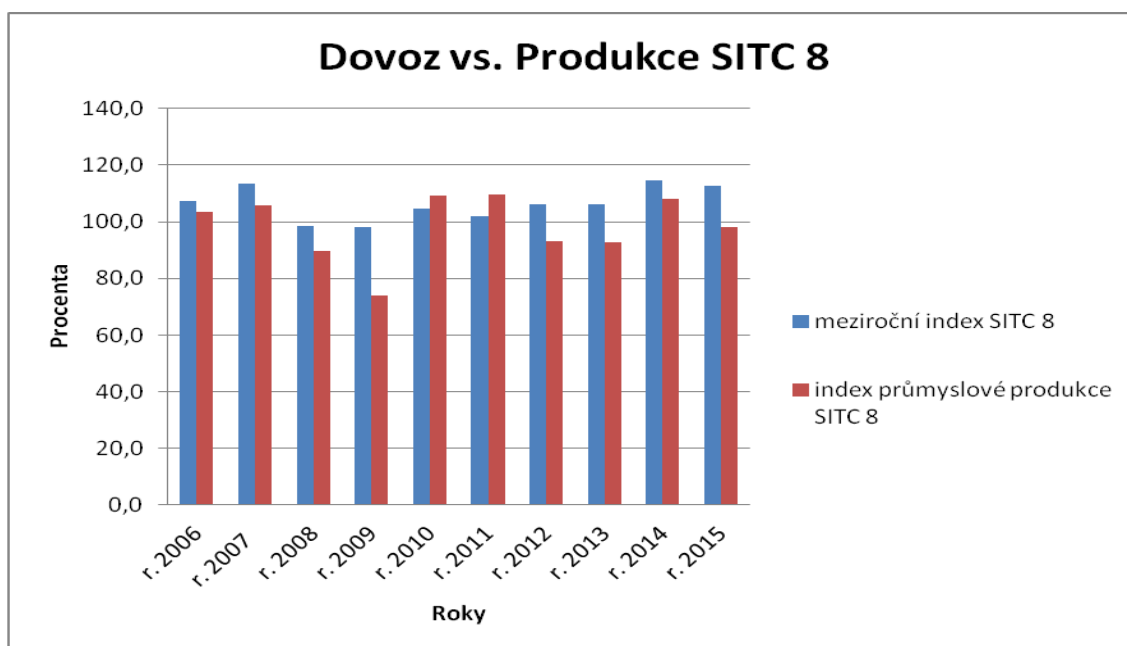
V následujícím grafu si můžeme povšimnout razantního rozdílu mezi dovozem obuvi z Číny a z Vietnamu. Jak již bylo zmíněno, Čína patří k největším ekonomikám světa, proto při srovnání Vietnamu a Číny, Vietnam dosahuje pouze zanedbatelného podílu oproti Číně.



Obr. 11 Dovoz obuvi

Zdroj: vlastní zpracování, prostat.com

Následující graf č. 14 zachycuje meziroční indexy dovozu a domácí produkce vybrané sekce 8 SITC.



Obr. 12 Dovoz vs. produkce SITC 8

Zdroj: vlastní zpracování, czso.cz

Jak vyplývá z předchozího grafu, téměř ve všech sledovaných obdobích došlo k meziročnímu růstu dovozu průmyslového zboží zahrnutého do sekce 8. K poklesu došlo pouze v letech 2008 a 2009, kdy celkový objem realizovaného zahraničního obchodu dosáhl záporných hodnot růstu.

Mnohem dramatičtější vývoj lze pozorovat u indexu průmyslové produkce sekce 8, který se v roce 2008 propadl o 10,4 % a v roce 2009 dokonce o 25,9 %. Pokles domácí produkce v roce 2008 byl zapříčiněn prostupující hospodářské krizí, jež negativně ovlivnila domácí výrobu. Hrubý domácí produkt poklesl v roce 2008 téměř o 50 % oproti předchozímu sledovanému období. Ekonomika se propadla do hluboké recese, která zapříčinila výrazný nárůst nezaměstnanosti a absenci zdrojů nutných pro výrobu. Firmy začaly postupně propouštět své zaměstnance. Podle Českého statistického úřadu obecná míra nezaměstnanosti v letech 2009-2010 stoupla na 7,1 %, což je oproti dnešní době nárůst přibližně o 3 %. Ačkoliv se prostupující hospodářská krize negativně promítla také na tempo růstu zahraničního obchodu, mnohem zásadnější dopad měla na domácí produkci.

## 6 Vliv antidumpingového cla

Podle údajů z Euroskopu (2006) vzrostl dovoz obuvi z Číny v roce 2005 proti předšlému roku o 450 % a oproti roku 2001 o plných 1000 %. Dovozy z Vietnamu naopak roku 2005 meziročně poklesly, proti roku 2001 však byly vyšší o 95 %. Podhodnocené dovozní ceny začaly systematicky devastovat domácí výrobu textilního průmyslu a obuvi, což mělo za následek výrazné omezení domácí produkce. Z tohoto důvodu členské státy EU schválily zavedení dovozních cel pro Čínskou a Vietnamskou republiku.

Na boty z Číny bylo zavedeno clo ve výši 16,5 % a to po dobu pěti let. Podle tajemnice České obuvnické a kožedělné asociace Vlasty Mayerové (2006) toto opatření výrobcům na českém trhu výrazně nepomůže. Zavedená opatření však měla mnohdy jiný, než očekávaný výsledek. Tato opatření měla dlouhodobě zvýšit a podpořit domácí produkci. Dlouhodobým efektem však bylo prodražení kvalitní obuvi na domácím trhu. Domácí produkce dlouhodobě nedosahuje objemu, který by dokázal pokrýt domácí spotřebu a ČR je tak závislá na dovozech tohoto zboží ze zahraničí.

Jaké jsou tedy reálné dopady antidumpingových opatření? Způsobilo zavedení ochranných cel destabilizaci tuzemského trhu s textiliemi a obuví nebo jejich zavedení bylo ryze obchodním krokem pro podporu tuzemské produkce? Odpovědi na otázky lze hledat v sestrojeném ekonometrickém modelu, který tvoří stěžejní část této bakalářské práce.

Pro sestrojení ekonometrického modelu bude využita regresní analýza. Data jsou čerpána ze statistik Eurostatu, Českého statistického úřadu a České národní banky. Data jsou sekundárního charakteru a v modelu jsou zastoupena prostřednictvím proměnných dovoz SITC 8 v Eurech, vývoz SITC 8 v Eurech, absolutní výše cla a kurz čínského jüanu CZK/CNY. Vzhledem k tomu, že měna navázala na dolar, bude používán v letech 2000-2004 kurz CZK/USD a od roku 2005-2015 kurz CZK/CNY. Vývoj veličin je sledován ročně a sledované období je v letech 2000 až 2015. Vysvětlovaná proměnná je dovoz, který bude vysvětlován pomocí vysvětlujících proměnných vývoz, clo a kurz.

Pro identifikaci vzájemné závislosti proměnných bude nejprve využit lineární regresní model se třemi vysvětlujícími proměnnými. K odhadu parametrů modelu je nejčastěji využit a v praxi velmi často užívaný nástroj, kterým je podle Adamce a Střelce (2014) metoda OLS neboli metoda nejmenších čtverců, který při splnění klasických předpokladů produkuje odhady regresních parametrů s optimálními vlastnostmi i pro náhodné výběry malého rozsahu. Míra rizika je 5 % a to po celou dobu testování. V této části práce je pro sestrojení ekonometrického modelu použitý program GRETL.

Kvalita regresního modelu bude posuzována dle výsledků statistické, ekonomické a ekonometrické verifikace, výše koeficientu determinace a adjustovaného koeficientu determinace, dle statistické významnosti jednotlivých proměnných a celého modelu. Dále zde budou ověřeny klasické předpoklady regresního modelu v rámci ekonometrické verifikace.

## 6.1 Lineární regresivní model

Pro vysvětlení závislosti mezi jednotlivými veličinami je nutné zvolit správnou funkční formu. Obecný zápis regresní přímky má tvar:

$$y_i = \beta_0 + \beta_1 X_i + \varepsilon_i \quad (1)$$

Kde závislá neboli vysvětlovaná proměnná  $Y_i$  je dovoz SITC 8 v Eurech a nezávislé neboli vysvětlující proměnné  $X_i$  jsou vývoz, clo a kurz.

### 6.1.1 Výchozí model

Nejprve bude sestaven lineární regresivní model. Poté pomocí metody nejmenších čtverců (OLS) bude vyhodnocena kvalita tohoto modelu. V modelu jsou uvedeny výsledky proměnlivosti dovozu. Dovoz je vysvětlován prostřednictvím proměnných vývoz, clo a kurz. Kvalita regresivního modelu bude posuzována na základě hodnot koeficientu determinace a adjustovaného koeficientu determinace.

Tab. 5 Výchozí regresivní model

	koeficient	p-hodnota	
<b>const</b>	131463000,00	0,0001	***
<b>clo</b>	-453716	0,675	
<b>kurz</b>	-2241180,00	0,0078	***
<b>vyvoz</b>	-170,788	0,226	

Koeficient determinace	0,571479
Adjustovaný koeficient determinace	0,464349
F (3, 12)	5,334433
P-hodnota (F)	0,014432
Akaikovo kritérium	594,2838
Schwarzovo kritérium	597,3742
Hannan-Quinnovo kritérium	594,4421
Durbin-Watsonova statistika	0,733446

Zdroj: vlastní zpracování, GRETl

Regresivní přímka pro výchozí model má tvar:

$$Y = 13146300000 - 453716X_1 - 224118000X_2 - 170,788X_3 \quad (2)$$

Regresní přímkou v daném tvaru lze vysvětlit následovně. Konstanta v modelu slouží k tomu, aby zahrnovala a pokrývala vliv ostatních proměnných, jež nejsou v modelu zahrnuty. Příkladem nezahrnuté proměnné může být například spotřeba dané komodity. V případě, že všechny vysvětlující proměnné budou nabývat nulových hodnot, objem dovozu bude dosahovat hodnoty 131463000 Kč. Je tomu tak zejména z toho důvodu, že prostřednictvím jednoduchého regresního modelu není možné zachytit veškeré proměnné, jež mají, respektive mohou mít zásadní vliv na proměnlivost objemu importu textilního zboží. V případě, že dojde k růstu směnného kurzu (devalvace, oslabení) kurzu, dojde k poklesu zahraničního importu o 2241180 Kč. V případě, že se clo zvýší o jeden procentní bod, dovoz se sníží o 453716 Kč. V případě, že se vývoz zvýší o jednotku, dovoz poklesne o 170 Kč. Je to z důvodu toho, že se domácí výroba stává konkurenceschopnější, a to zejména proto, že ČR primárně nereexportuje.

Adjustovaný koeficient determinace je 0,464349, což znamená, že se nám podařilo vysvětlit 46 % proměnlivosti dovozu. Ačkoliv je tato hodnota relativně vysoká, je třeba přihlídnout k jiným negativním stránkám modelu. Tyto negativní stránky jsou například statistická nevýznamnost dvou vysvětlujících proměnných modelu a to clo a vývoz. Statistická nevýznamnost těchto dvou proměnných je odvozena na základě p-hodnoty, která je vyšší než hladina významnosti. V tomto případě se nulová hypotéza o statistické významnosti zamítá. Mezi statisticky významné proměnné patří pouze konstanta a kurz.

Kromě testování statistické významnosti jednotlivých proměnných je nutno vyhodnotit také statistickou významnost modelu jako celku. Podle F-testu, který je roven 0,014432, což je menší než 5% hladina významnosti, je nulová hypotéza o statistické významnosti modelu zamítnuta.

Aby byla potvrzena statistická nevhodnost modelu je potřeba vyhodnotit klasické předpoklady regresního modelu.

Tab. 6 Přehled testů k výchozímu modelu

Test	P-hodnota
RESET test	0,02740000
LM test nonlinearity	0,00356638
Durbin – Watsonův test autokorelace	7,0905e-005
Whiteův test homoskedasticity	0,42491300
Normalita reziduí	0,93183000

Zdroj: vlastní zpracování, GRETl

Jelikož je p-hodnota u RESET testu i u LM testu nonlinearity menší než 5% hladina významnosti, tak nulová hypotéza jak o správné specifikaci modelu, tak i o správné funkční formě je zamítnuta.

Vzhledem k tomu, že v daném modelu se třemi vysvětlujícími proměnnými nejsou dvě tyto proměnné statisticky významné a ani model jako celek není statis-

ticky významný, je nutné pro lepší vysvětlení proměnlivosti model upravit a vynechat tak proměnné, jež nejsou pro model statisticky oprávněné. Touto metodou je metoda sekvenční eliminace proměnných, která vyloučí nadbytečné proměnné.

### 6.1.2 Upravený model

V následující kapitole bude vyhodnocen upravený ekonometrický model, prostřednictvím kterého bude analyzována proměnlivost proměnné dovoz. Ta bude v upraveném modelu vysvětlována pouze prostřednictvím proměnné měnový kurz.

Ekonometrické charakteristiky upraveného modelu jsou uvedeny v následující tabulce:

Tab. 7 Upravený regresní model

	<b>koeficient</b>	<b>p-hodnota</b>	
<b>const</b>	108303000,00	0,000000003	***
<b>kurz</b>	-1703550,00	0,0018	***

Koeficient determinace	0,51194
Adjustovaný koeficient determinace	0,477079
F (3, 12)	14,685
P-hodnota (F)	0,001831
Akaikovo kritérium	592,3654
Schwarzovo kritérium	593,9106
Hannan-Quinnovo kritérium	592,4445
Durbin-Watsonova statistika	0,517939

Zdroj: vlastní zpracování, GRETl

V modelu byly vynechány statisticky nevýznamné proměnné za pomoci sekvenční eliminace proměnných, a to vývoz a clo. Nyní je adjustovaný koeficient korelace 0,477079. To znamená, že pomocí kurzu bylo vysvětleno 47,7 % variability dovozu. Kurz je tedy statisticky významný, jelikož jeho p-hodnota je menší jak 5% hladina významnosti.

U upraveného modelu bude znovu testována statistická významnost celého modelu pomocí F-statistiky. P-hodnota F-statistiky je 0,001831, což je menší než 5% hladina významnosti, tudíž je nulová hypotéza o statistické nevýznamnosti zamítnuta. Model je statisticky významný.

Regresní přímka má nyní tvar:

$$Y = 10830300000 - 170355000X_1 \quad (3)$$

Regresní přímku upraveného modelu lze vysvětlit následovně. Pokud vysvětlující proměnná kurz bude nabývat nulových hodnot, objem dovozu bude dosahovat hodnoty 108303000Kč. Je to především kvůli tomu, že pomocí jednoduchého regresního modelu není možné zachytit všechny proměnné, které na model působí či působit mohou. V případě, že dojde k růstu směnného kurzu (devalvace, oslabení), dojde k poklesu zahraničního importu o 1703550 Kč. Konstantu v modelu opět necháváme, jelikož pokrývá vliv ostatních proměnných, které nejsou v modelu zahrnuty.

Nyní byla vyhodnocena statistická verifikace. V dalším kroku bude testováno naplnění klasických předpokladů regresního modelu, a to v rámci ekonometrické verifikace. Klasické předpoklady regresního modelu jsou následující:

- I. Regresní model je lineární v parametrech, je správně specifikován a má aditivně připojený chybový člen.
- II. Chybový člen má nulovou střední hodnotu.
- III. Všechny vysvětlující proměnné jsou nekorelované s chybovým členem.
- IV. Pozorování chybového členu jsou nekorelována se sebou samým, tj. v chybovém členu se nevyskytuje sériová korelace.
- V. Chybový člen má konstantní rozptyl, tj. v chybovém členu se nevyskytuje heteroskedasticita.
- VI. Žádná vysvětlující proměnná není perfektní lineární kombinací jiné vysvětlující proměnné, tj. v modelu není perfektní multikolinearita.
- VII. Chybový člen má normální rozdělení.

Tab. 8 Přehled testů k upravenému modelu

Test	P-hodnota
RESET test	0,801000
LM test nonlinearity	0,446137
Durbin – Watsonův test autokorelace	2,93956e-005
Whiteův test homoskedasticity	0,371398
Normalita reziduí	0,362020

Zdroj: vlastní zpracování, GRETl

Jelikož je u RESET testu p-hodnota větší než 5% hladina významnosti tak nulová hypotéza o správné specifikaci platí. Model je tedy správně specifikován. P-hodnota u LM testu nonlinearity vyšla také větší než 5% hladina významnosti, tudíž platí, že model má správnou funkční formu. V souvislosti se skutečností, že má model správnou specifikaci a správnou funkční formu, lze konstatovat, že je splněn první klasický předpoklad regresního modelu.

Pro testování autokorelace prvního řádu byl využit Durbin-Watsonův test autokorelace. Byla posuzována DW statistika, která nabývá hodnot v intervalu od 0 do 4. Dle hodnoty statistiky v tomto modelu lze usuzovat na slabou korelaci.

Whiteův test, který testuje, zda má chybový člen konstantní rozptyl, se vztahuje k pátému předpokladu. P-hodnota vyšla větší než 5% hladina významnosti, tudíž nulová hypotéza o homoskedasticitě neboli o konstantním rozptylu se nezamítá. Nulová hypotéza platí a tento předpoklad je splněn.

Předpoklad číslo 7 není testován, jelikož multikolinearita je testována jen v případě, že model obsahuje více vysvětlujících proměnných.

Sedmý a zároveň poslední předpoklad o normálním rozdělení chybového členu je posuzován na základě p-hodnoty. P-hodnota je větší než 5% hladina významnosti, tudíž nulová hypotéza o normálním rozdělení platí.

## 6.2 Dílčí shrnutí modelu

Předpoklad byl takový, že clo bude statisticky významná proměnná, která dokáže vysvětlit významnou část modelu. Vzhledem k síle opatření byl očekáván zásadní vliv na variabilitu, proměnlivost či pokles importu. Avšak jediná statisticky významná proměnná je kurz. Může to být způsobeno tím, že v té době byl kurz mnohem dominantnější. Modelem se podařilo vysvětlit zhruba 50 % variability importu. Předmětem dalšího výzkumu by mohlo být sestrojení podrobnějšího modelu s vyšším počtem proměnných majících vliv na import. Těmito proměnnými by mohly být například mzdy, právní aspekty, spotřeba a mnoho dalších. Nedostatek modelu může být spatřen v malém počtu proměnných či ve zkreslení díky krátkému časovému pozorování. Naopak velkým pozitivem modelu je komplexnost zkoumaného problému.



## 7 Diskuse

Podle Prusa a Chu (2004) je již dobře známo, že Čína je největší ekonomika, která je terčem celé řady AD šetření. Celkový počet případů AD šetření roku 2001 dosáhl čísla 457, což je u Číny jen nepatrně nižší než součet všech ekonomik EU dohromady. Pokud bude současný trend pokračovat, Čína předčí EU v nejbližší budoucnosti. I přes šíři čínského průmyslu, frekvence pro některé průmysly jsou obzvláště vysoké. Mezi tyto hlavní průmysly patří taktéž textilní, oděvní a kožedělný průmysl. Je poukázáno na to, že oblasti, kde má Čína největší nákladové výhody jsou AD šetřením zasáhnuty nejsilněji. Čína byla taktéž obviněna z dumpingu od celé řady světových ekonomik. Pokud by EU byla počítána pouze jako jedna ekonomika, pak to bylo přesně 25 ekonomik, které zahájily vyšetřování proti AD čínskému vývozu. Bylo prokázáno, že trend v užití AD šetření proti Číně je pozitivní a narůstá mnohem rychleji než u kterékoli jiné ekonomiky.

Do jaké míry ale může být AD naučeným a strategickým chováním? T. J. Prusa (2004) tvrdí, že je pravděpodobně možné naučit firmy, že AD může být použit strategicky k blokaci zahraničních konkurentů. V případě Číny je to z důvodu rychlého nárůstu obchodu a publicity.

Existují odhady, které říkají, že asi 5 % čínského vývozu do EU je ovlivněno EU antidumpingovým šetřením. Toto číslo je velmi velké s ohledem na silný odstrašující účinek antidumpingového šetření dovozu. Ve srovnání s klasickými cly, antidumpingová cla jsou velmi velká a taktéž jsou zaměřená na konkrétní produkty. (Prusa, Chu, 2004)

Předpokladem bylo, že v regresním modelu vyjde statisticky významná proměna právě ono antidumpingové clo, které by vysvětlilo nárůst či pokles dovozu. Avšak opak byl pravdou. Clo, jako jedna z vysvětlujících proměnných vyšla statisticky nevýznamná. Proto je na místě položit jednoduchou otázku. Šlo při uložení antidumpingového cla na obuv dováženou z Číny a Vietnamu pouze o ekonomické důvody? Podle nařízení rady (EC 2006) po uložení prozatímních opatření různé zúčastněné strany tvrdily, že podstatná újma byla způsobena jinými činiteli. Tyto strany poukazovaly na tvrzení, kterými se patřičně zabývalo prozatímní nařízení. Konkrétně tato tvrzení poukazovala na dovoz z ostatních třetích zemí, vliv zrušení kvót na čínský vývoz, vliv kolísání směnných kurzů a údajnou nedostatečnou konkurenceschopnost výrobního odvětví Společenství. Různí vyvážející výrobci a dovozci zopakovali svá tvrzení, že újma výrobnímu odvětví Společenství vznikla kvůli zhodnocení eura vůči USD, což vedlo k významnému poklesu dovozní ceny.

Podobný model ohledně dumpingu, který se vztahuje taktéž na Čínu, prováděl již zmíněný T. J. Prusa v roce 2004, který však nepopisoval vliv zavedení antidumpingového cla, ale počet případů s antidumpingovým šetřením proti Číně za určitý čas vzhledem k USA. Jak uvádí ve své práci, tak byla sestavena data pro ADD proti čínskému dovozu, kde výsledky naznačovaly dokonce větší ADD než bylo pozorováno u případu šetření antidumpingu EU proti čínskému dovozu. Dohromady téměř polovina případů proti Číně měla ADD nad 50 %. Průměr byl přesně 54 %.

Čína je stát, na který bylo uvaleno nejvíce antidumpingových opatření a cel. Obuv není pouze jediným zbožím, na které toto clo bylo uvaleno. Mezi další produkty a zboží by mohl být zahrnut celkově textilní a oděvní průmysl. Jako další to mohou být různé chemikálie a chemický průmysl používán například v lékárnách. Například Indie zažádala o antidumpingové šetření proti Číně na dovoz methylacetátu. (The Economic Times, 2016)

Na druhou stranu podle News China (2012) i Čína zažádala o zavedení cel například na automobily pocházející z Ameriky. Zavedení antidumpingových cel se vztahovalo na automobily jako BMW řady X5 a X6, Chrysler JEEP a Cadillac. Antidumpingové clo například na Chrysler JEEP bylo ve výši 8,8 %. V tomto stejné období Čínská domácí auta utrpěla prudký pokles objemu prodeje.

## 8 Závěr

Celá bakalářská práce se zabývala problematikou antidumpingu v obuvnictví. Cílem bylo zhodnotit dopad antidumpingového cla na obuvní průmysl a charakteristika struktury a vývoje zahraničního obchodu konkrétního zboží v obuvním průmyslu. V současné době je pojem jako dumping velmi často diskutován. Je to zejména kvůli tomu, že se stále vedou spory, zda jde či nejde o nekalou soutěž. Jsou zde dva názory, a to názory liberální, které tvrdí, že do obchodu by se nemělo vůbec zasahovat. Na druhou stranu jsou názory protekcionistů, kteří věří, že drobnými zásahy je možno přispět k lepšímu chodu.

V první části byly vysvětleny a dopodrobna popsány jednotlivé pojmy, týkající se tématu bakalářské práce. Tyto pojmy dopomohly jednoduššímu pochopení části druhé – části analytické. V druhé části byl popsán vliv a struktura mezinárodního obchodu. Zde bylo možno si povšimnout, že zahraniční obchod a to jak dovoz, tak i vývoz nabývají trendu růstu. Jediný větší pokles, který bylo možno zaznamenat, byl v letech 2008-2009, kdy celý svět zasáhla světová hospodářská krize, po které se všechny státy velmi dlouze a pozvolně zotavovaly. Z celého zahraničního obchodu byl záchytný bod právě vývoz a dovoz obuvi, což spadá do SITC 8. Ač se zde objevovala docela vysoká čísla, tak stále se tato sekce pohybuje až na třetím místě. Prvenství zaujímá SITC 7, což je logické. Patří tam stroje a mechanické prostředky, kam mohou být zařazeny i automobily a různé dopravní stroje. Automobilní průmysl se řadí k jednomu z největších průmyslů jak na celém světě, tak i v ČR. Ne nadarmo má ČR status průmyslové ekonomiky.

Pomocí regresní analýzy bylo na snaze vysvětlit vliv zavedení antidumpingového cla roku 2006. Toto antidumpingové clo bylo zavedeno po dobu pěti let, tudíž se dalo očekávat, že bude mít významný vliv na zahraniční obchod, a to zejména na dovoz obuvi z Číny a Vietnamu, jelikož právě na tyto dvě země bylo dané clo uvaleno. Bohužel nebylo možno prokázat, že právě díky zavedení antidumpingového cla se změnil dovoz. Antidumpingové clo vyšlo statisticky nevýznamné. Což mohlo být způsobeno dalšími činiteli, působící na dovoz právě v té době. Vedou se spory, že jedním z hlavních činitelů, co zapříčinilo zvýšený dovoz, bylo právě kolísání směnných kurzů.

## 9 Literatura

ALESHINA, Evgeniya. *Legal Challenges Of Anti-Dumping Regulation For the Eurasian Customs Union* [online]. Hamburg, 2013 [cit. 2016-04-29]. Dostupné z: <http://www.gbv.de/dms/buls/780161653.pdf>

*Antidumping: a developing country perspective* [online]. 1. USA: Global trade law series, 2009, s. 206 [cit. 2016-04-29]. Dostupné z: <http://www.worldcat.org/title/antidumping-a-developing-country-perspective/oclc/318874406/viewport>

Antidumping. *Europa* [online]. Brussels, 2014 [cit. 2016-04-29]. Dostupné z: [http://ec.europa.eu/trade/policy/accessing-markets/trade-defence/actions-against-imports-into-the-eu/anti-dumping/index\\_en.htm](http://ec.europa.eu/trade/policy/accessing-markets/trade-defence/actions-against-imports-into-the-eu/anti-dumping/index_en.htm)

Antidumping in the EU: the time of missed opportunities. *VOX CEPR's Policy Portal* [online]. 2008 [cit. 2016-04-29]. Dostupné z: <http://voxeu.org/article/why-we-need-antidumping-reforms>

ANDERSSON, Karolina a Carin THURESSON. *The Impact of an Anti-dumping Measure* [online]. USA, 2008 [cit. 2016-04-29]. Dostupné z: <http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:3772/FULLTEXT01.pdf>

BAHAL, Mansi. *International trade* [online]. Hyderabad, 2012 [cit. 2016-04-29]. Dostupné z: <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.646.7881&rep=rep1&type=pdf>

CHU, Tianshu a Thomas PRUSA. *The reason tor the impact of Antidumping Protection* [online]. Hawaii, 2004 [cit. 2016-04-29]. Dostupné z: <http://www.eastwestcenter.org/fileadmin/stored/pdfs/ECONwp069.pdf>

*Comission staff working document* [online]. Brussels, 2012 [cit. 2016-04-29]. Dostupné z: [http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2012/november/tradoc\\_150046.pdf](http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2012/november/tradoc_150046.pdf)

Český statistický úřad [online]. Praha, 2016 [cit. 2016-05-02]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/>

DAVIS, Lucy. *Ten years of anti-dumping in the EU: economic and political targeting*. [online]. 2009, 21 [cit. 2016-04-29]. Dostupné z: <http://ecipe.org/app/uploads/2014/12/ten-years-of-anti-dumping-in-the-eu-economic-and-political-targeting.pdf>

Dumping – Meaning, Types, Price Determination and Effects of Dumping. *Your Article Library* [online]. 2015 [cit. 2016-04-30]. Dostupné z: <http://www.yourarticlelibrary.com/economics/dumping-meaning-types-price-determination-and-effects-of-dumping/28863/>

Eurostat [online]. 2016 [cit. 2016-05-02]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/eurostat>

EU zavede dovozní cla na obuv z Vietnamu a Číny. *EurActiv* [online]. Praha, 2006 [cit. 2016-04-30]. Dostupné z: <http://www.euractiv.cz/cl/60/3064/EU-zavede-dovozni-cla-na-obuv-z-Vietnamu-a-Ciny>

Government may impose antidumping duty from China. *The Economic Times* [online]. 2016 [cit. 2016-05-17]. Dostupné z: <http://economictimes.indiatimes.com/news/economy/foreign-trade/government-may-impose-anti-dumping-duty-on-chemical-from-us-china/articleshow/52238876.cms>

HOWELL, Thomas. Dumping: Still a Problem in International Trade. *The national academies press* [online]. 2015, 325 [cit. 2016-04-29]. Dostupné z: <http://www.nap.edu/read/5902/chapter/28#376>

HOWSE, Robert a Michael TREBILCOCK. *The regulation of international trade* [online]. 2. Londýn, 2008 [cit. 2016-04-29]. Dostupné z: [http://web.stanford.edu/~judy/ps241/tr\\_ho99d.pdf](http://web.stanford.edu/~judy/ps241/tr_ho99d.pdf)

*International economics* [online]. 2003, 1036 [cit. 2016-04-29]. Dostupné z: <http://www.saylor.org/site/textbooks/International%20Economics%20-%20Theory%20and%20Policy.pdf>

KRUGMAN, Paul a Maurice OBSTFELD. *International economics*. 6. California: Elm Street Publishing Services, 2003. ISBN 0-321-11639-9.

LI, Chunding a John WALLEY. *Chinese firm and industry reacts to antidumping initiations and measures* [online]. Cambridge, 2010 [cit. 2016-04-29]. Dostupné z: <http://www.nber.org/papers/w16446.pdf>

MUSELÍK, Petr. *Příčiny globální finanční krize a selhání regulace* [online]. Praha, 2015, 15 [cit. 2016-04-30]. Dostupné z: <file:///C:/Users/GD/Downloads/285.pdf>

Na obuv z Číny a Vietnamu dopadlo nové dovozní clo. *Euroskop* [online]. Praha, 2004 [cit. 2016-04-30]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/8956/5976/clanek/na-obuv-z-ciny-a-vietnamu-dopadlo-nove-dovozni-clo/>

NOLLEN, Stanley a Dennis QUINN. *Free trade, fair trade, strategic trade, and protectionism in the U.S. Congress 1987-88* [online]. San Francisco, 1994 [cit. 2016-04-29]. Dostupné z: <http://faculty.msb.edu/quinnd/papers/freetrade95.pdf>

*Official: EU penalties on Chinese shoes a lose-lose decision* [online]. China Daily, 2006 [cit. 2016-04-29]. Dostupné z: [http://www.gov.cn/english/2006-04/07/content\\_247989.htm](http://www.gov.cn/english/2006-04/07/content_247989.htm)

PETRŽELKA, Tomáš. *Zahraniční ekonomické vztahy EU* [online]. Olomouc, 2012 [cit. 2016-04-29]. Dostupné z: <https://theses.cz/id/x9uc1y/00165682-730832888.txt>

Rozsudek soudního dvora. *Europa* [online]. Brussels, 2012 [cit. 2016-04-29]. Dostupné z: [http://curia.europa.eu/juris/document/document\\_print.jsf;jsessionid=9ea7d2dc30db38ddfa5f5e104622b287adc6d3258efd.e34KaxiLc3qMb40Rch0SaxuKbx10?doclang=CS&text=&pageIndex=0&part=1&mode=DOC&docid=119009&occ=first&dir=&cid=450638](http://curia.europa.eu/juris/document/document_print.jsf;jsessionid=9ea7d2dc30db38ddfa5f5e104622b287adc6d3258efd.e34KaxiLc3qMb40Rch0SaxuKbx10?doclang=CS&text=&pageIndex=0&part=1&mode=DOC&docid=119009&occ=first&dir=&cid=450638)

*RPA In-depth assessment of the situation of the European footwear sector and prospects for its future development* [online]. 2012, 216 [cit. 2016-04-30]. Dostupné z: [file:///C:/Users/GD/Downloads/NB0114255ENN\\_002.pdf](file:///C:/Users/GD/Downloads/NB0114255ENN_002.pdf)

Standard International Trade Classification, Revision 4. *United Nations Statistics Division* [online]. USA, 2008 [cit. 2016-04-30]. Dostupné z: <http://unstats.un.org/unsd/trade/sitcrev4.htm>

ŠULC, Jaroslav. O činnosti všeobecné dohody o slech a obchodu (GATT). *Mezinárodní vztahy* [online]. 1966, (3), 7 [cit. 2016-05-02]. Dostupné z: <file:///C:/Users/GD/Downloads/MV1966-3%20%C5%A0ulc.pdf>

Technical Information on anti-dumping. *World Trade Organisation* [online]. Geneva, 2016 [cit. 2016-04-29]. Dostupné z: [https://www.wto.org/english/tratop\\_e/adp\\_e/adp\\_info\\_e.htm](https://www.wto.org/english/tratop_e/adp_e/adp_info_e.htm)

Textiles, clothing, leather and footwear. *European business* [online]. 2015, 16 [cit. 2016-04-29].

Dostupné z: <http://ec.europa.eu/eurostat/documents/3217494/5691364/KS-BW-07-001-03-EN.PDF/cde0953a-d7cc-4474-99b5-377a304d6829?version=1.0>

TRANG, Pham Thi. *The EC Anti-dumping Regulations* [online]. Vietnam, 2012, 52 [cit. 2016-05-17]. Dostupné z:

<http://privat.bahnhof.se/wb250067/buongiorno/vietnam/documents/theses/Pham%20Thi%20Trang.pdf>

WTO [online]. Geneva, 2016 [cit. 2016-05-02]. Dostupné z: <https://www.wto.org/>

ZNARDI, Maurizio. *What Explains the Proliferation of Antidumping Laws?* [online]. Tilburg, 2007 [cit. 2016-04-29]. Dostupné z: [http://www.uclouvain.be/cps/ucl/doc/core/documents/vandenbussche\\_zanardi.pdf](http://www.uclouvain.be/cps/ucl/doc/core/documents/vandenbussche_zanardi.pdf)

ZANARDI, Maurizio. *Antidumping: A problem in international trade* [online]. Tilburg, 2005 [cit. 2016-04-29]. Dostupné z: <https://pure.uvt.nl/portal/files/774934/85.pdf>

ZANARDI, Maurizio. *Antidumping: A problem in international trade* [online]. Tilburg, 2004, 47 [cit. 2016-04-29]. Dostupné z: <http://www.nottingham.ac.uk/gep/documents/conferences/2004/juneconf2004/zanardi-june04.pdf>



## **10 Seznam obrázků**

<b>Obr. 1</b>	<b>Vývoj počtu zemí s antidumpingovými zákony</b>	<b>19</b>
<b>Obr. 2</b>	<b>AD šetření v letech 1998-2008 dle jednotlivých zemí</b>	<b>23</b>
<b>Obr. 3</b>	<b>Největší světové trhy s obuví</b>	<b>25</b>
<b>Obr. 4</b>	<b>Celkový zahraniční obchod v mil. Kč</b>	<b>27</b>
<b>Obr. 5</b>	<b>Dovoz dle jednotlivých sekcí</b>	<b>28</b>
<b>Obr. 6</b>	<b>Vývoz dle jednotlivých sekcí</b>	<b>28</b>
<b>Obr. 7</b>	<b>Dovoz a vývoz – Průmyslové spotřební zboží</b>	<b>29</b>
<b>Obr. 8</b>	<b>Podíl SITC 8 na exportu a importu</b>	<b>30</b>
<b>Obr. 9</b>	<b>Vývoz SITC 8</b>	<b>31</b>
<b>Obr. 10</b>	<b>Dovoz SITC 8</b>	<b>31</b>
<b>Obr. 11</b>	<b>Dovoz obuvi</b>	<b>33</b>
<b>Obr. 12</b>	<b>Dovoz vs. produkce SITC 8</b>	<b>34</b>

## **11 Seznam tabulek**

<b>Tab. 1</b>	<b>SITC sekce</b>	<b>12</b>
<b>Tab. 2</b>	<b>SITC sekce 8 a její divize</b>	<b>13</b>
<b>Tab. 3</b>	<b>SITC skupina 851 a její podskupiny</b>	<b>13</b>
<b>Tab. 4</b>	<b>Cla a kvóty zahrnující obuvní průmysl</b>	<b>26</b>
<b>Tab. 5</b>	<b>Výchozí regresní model</b>	<b>36</b>
<b>Tab. 6</b>	<b>Přehled testů k výchozímu modelu</b>	<b>37</b>
<b>Tab. 7</b>	<b>Upravený regresní model</b>	<b>38</b>
<b>Tab. 8</b>	<b>Přehled testů k upravenému modelu</b>	<b>39</b>
<b>Tab. 9</b>	<b>Data pro sestavení modelu</b>	<b>54</b>

# Přílohy

## A Data pro sestavení regresního modelu

Tab. 9 Data pro sestavení modelu

roky	dovoz	vývoz	clo	kurz
2000	43 128 571	20 175	0	38,619
2001	53 597 571	30 619	0	38,045
2002	61 670 305	49 204	0	32,747
2003	53 902 397	12 396	0	28,211
2004	42 206 701	37 252	0	25,696
2005	47 703 129	227 607	0	2,978
2006	72 391 072	185 735	16,5	2,834
2007	80 603 815	32 522	16,5	2,668
2008	101 754 988	46 564	16,5	2,457
2009	99 575 783	17 432	16,5	2,790
2010	129 885 015	71 174	16,5	2,822
2011	145 960 382	98 223	16,5	2,739
2012	126 905 299	149 555	0	3,105
2013	112 583 156	75 284	0	3,183
2014	115 884 746	87 995	0	3,370
2015	110 891 440	147 455	0	3,917

Zdroj: vlastní zpracování, czso.cz

